БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 211 (19.587). • 1986 йил 16 сентябрь, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА ҚАБУЛ

Якоб Бернулли номидаги жамият биринчи жаҳон конгрессининг қатнашчилари 14 сентябрь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Б. Усмонхўжаев меҳмонларни самимий табриклади. Бўлиб ўтган суҳбатда у совет халқлари қардошлик оиласида экономика ва маданиятнинг турли соҳаларида республика эришган муваффақиятлар ҳақида, ишчилар, колхозчилар, зиёлиларнинг КПСС XXVII съезди қарорларини бажариш соҳасидаги фидокорона меҳнати ҳақида гапириб берди.

Ўртоқ Усмонхўжаев конгресс қатнашчиларини шу мўътабар анжуман иши муваффақиятли ўтганлиги билан табриклади, ялпи тинчлик ва равнаққа хизмат қилиши лозим бўлган фан соҳасида уларга янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Конгресс қатнашчилари номидан академик Юрий Васильевич Прохоров ва Кембриж университетининг профессори Дэвид Кендалл (Англия) меҳмондўстлик учун, конгресс пухта ташкил этилганлиги учун унинг қатнашчилари номидан миннатдорчилик билдирдилар. Ғоят самарали ишлаган конгресс илмнинг турли тармоқларини — эҳтимоллар назарияси ва математик статистикани ривожлантиришда муҳим босқич бўлганлиги, турли мамлакатлар олимларининг алоқаларини мустаҳкамлашдек олижаноб ишга хизмат қилганлиги таъкидланди. Мана шуларнинг ҳаммаси фундаментал тадқиқотларни ривожлантиришга ва уларнинг натижаларини амалда татбиқ этишга, илмий кадрлар тайёрлашни такомиллаштиришга кўмаклашади. Якоб Бернулли номли жамият тарихидаги биринчи анжуман — Тошкент конгрессини ўтказиш тажрибаси — ҳамкорлик, тараққиёт ва тинчликка хизмат қилиш ғояларидан илҳомланган шу халқаро илмий ҳамдўстликнинг бундан буёнги фаолиятига шак-шубҳасиз фойда келтиради.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Ҳ. Абдуллаева қатнашди.

(ЎзТАГ).

ТЕРИМ СУРЪАТИ ВА СИФАТИНИ ОШИРАЙЛИК

«Оқ олтин» диёрининг миришкорлари ҳал қилувчи дамга кирдилар. Теримчилар пахтазорга чиқишди. Механизаторлар бирин-кетин теримга киришмоқдалар. Қабул пунктларига дастлабки «оқ олтин» карвонлари кела бошлади. Республикамиз жанубидаги хўжаликлар, изма-из Қашқадарё, Бухоро, Фарғона, Самарқанд, Тошкент областларининг кўплаб хўжаликлари теримни бошлаб юборишди.

Катта хирмон учун мусобақа илғорлари дастлабки маррани ҳам эгаллашди. Олтиариқ районидаги «Ленинизм» колхозининг Х. Тоштемиров бошлиқ оилавий звеноси 8 гектар тошлоқ ердан 15 тонна пахта топширди. Пахтакорлар ялпи ҳосилни 30 тоннага етказишга аҳд қилишди. Бойсун районидаги Ойбек номли совхознинг Ҳ. Қобулов бошлиқ бригадаси коллективи ғалаба рапорти берди. Пахта тайёрлаш плани машиналар ёрдамида уч иш кунида бажарилди.

Сентябрь — бутун республикамизда пахта йиғим-терими оммавий авж олиб кетадиган ой. Ҳозирги ишларнинг миқёси кўп жиҳатдан йиғим-терим мавсумининг муваффақиятини белгилаб беради.

Шу жиҳатдан олганда Олот районидаги «Шарқ юлдузи», Ўзбекистон районидаги «Комсомол» колхозлари, Пахтачи, Иштихон, Наманган, Шаҳрисабз, Ғузор, Избоскан районларининг қатор хўжаликлари заршуносларининг ибратли ишлари таҳсинга лойиқ. Бу хўжаликлар ўз имкониятлари, ишчи кучлари ва техника ресурсларини чамалаб чиқиб, пахта йиғим-теримини жуда қисқа муддатларда ўтказиш тадбирларини белгилаб олишди. Ана шу илғорлардан намуна олиб, йиғим-теримни пухта ташкил этаётган хўжаликлар кўпайиб бормоқда.

Мўл ҳосил учун кураш шундай босқичга қадам қўйдики, бунда механизация ҳал қилувчи роль ўйнайди. Бу йил республикамиз далаларида 36 ярим минг дона пахта териш машинаси ишлатилиши керак. Машиналар билан уч ярим миллион тонна пахтани териб олиш — мавсумнинг муҳим вазифасидир.

Шубҳасиз, бундай масъулиятли вазифани уддалаш учун кўп куч-ғайрат сарфлаш, ташкилотчилик кўрсатиш, социалистик мусобақани йўлга қўйиш, пахта териш машиналарига кенг иш фронти яратиб бериш керак бўлади. Энг аввало, машина теримига ажратилган пайкалларда ғўза барги вақтида, сифатли тўктирилиши лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларининг 1986 йилги пахта ҳосилини териб олиш ва тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисида»ги қарорида йиғим-теримни муваффақиятли ўтказишнинг муҳим йўл-йўриқлари аниқ ва равшан белгилаб берилди. Қарорда техника ремонти суръати ва сифатини ошириб, пахта териш машиналари, прицеплар, транспорт воситалари ва бошқа механизмлардан унумли фойдаланиш лозимлиги таъкидланди.

Лекин айрим районларда техника ремонти ҳануз судралаётганлиги жиддий ташвиш туғдирмоқда. Ўзбекистон Марказий статистика бошқармасининг маълумотларига кўра, республикамизда ҳали 15 минг дона пахта териш машиналари тракторларга осилмаган. 2 минг 700 та агрегат тўла ремонтдан чиққанича йўқ. Қашқадарё областида «зангори кема»ларнинг бешдан бир қисми, Қорақалпоғистон АССРда 350 дона, Сирдарёда — 400, Самарқандда — 200 дан зиёдроқ агрегат ҳануз тўла шай эмас.

Каттақўрғон районидаги «Правда», Поп районидаги «Ленинград», Хива районидаги Ленин номли, Хазорасп районидаги Фрунзе номли колхозларда ва Нишон районидаги «Туркманистон», Нукус районидаги «Россия», «ВЛКСМ 50 йиллиги» совхозларида анчагина прицеп ва погрузчиклар ремонтга маҳтал бўлиб ётибди. Шу ғанимат кунларнинг ҳар бир соатидан оқилона фойдаланиб, барча техника воситаларини пайкал бошига шай келтириб қўйиш — сира-сира кечиктириб бўлмайдиган вазифа.

Ҳосил йиғим-теримини барвақт ва илдам суръатлар билан ўтказишнинг калити — дефолиацияни ўз вақтида тугаллашдан иборатдир. Бунга амал қилаётган Тошкент, Жиззах, Сирдарё областлари ва бошқа кўплаб районларнинг қишлоқ хўжалиги мутахассислари ғўза баргини тўктиришга биринчи даражали вазифа деб қарамоқдалар.

Афсуски, иш ҳамма жойда ҳам шундай бораётгани йўқ. Навоий, Самарқанд, Наманган, Бухоро областларининг кўплаб хўжаликларида дефолиация уюшқоқлик билан ўтказилмаётир. Бугунги кунда республика бўйича 6 минг 900 та осма аппаратнинг талай қисми ишлатилмаяпти. Қатор областларда пуркагичларнинг иш унуми ғоят паст. Чунончи, Сурхондарё областида ҳар бир пуркагич иш унуми кунига 3,7, Наманганда эса 4,3 гектарга тўғри келмоқда. Свердлов, Когон, Бухоро, Гурлан, Хива районлари эса бу ишга киришганларича ҳам йўқ. Китоб, Андижон, Хўжаобод, Марҳамат, Жалолқудуқ районлари хўжаликларида хотиржамлик ҳукм сурмоқда.

Республикамизда бугунгача салкам 166 минг тонна пахта тайёрланди. Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан қарийб икки ярим марта камдир. Сентябрь ойининг иккинчи ўн кунлиги ўтаётганига қарамай терим суръати ҳам ўтган йилга нисбатан икки ҳисса суст. Ҳолбуки, эндиликда теримга тайёр пахта майдонлари бўлмаган бирор хўжалик қолмади. Зарбдор, Октябрь, Пахтакор, Шеробод, Қува ва бошқа районларда ҳар бир кишининг кунлик ўртача терими атиги 15—20 килограммга тўғри келмоқда.

Пахта йиғим-терими кун сайин авж олаётганлиги муносабати билан қишлоқ меҳаткашларининг юмуши, масъулияти янада кучаяди. Партия комитетлари, ижроия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, маҳаллий Советлар, комсомол, касаба союз ташкилотлари, омманинг кўз қулоғи — халқ назоратчилари ҳар бир бригада ва хўжаликда ишни юксак уюшқоқлик билан ташкил этишлари, қаттиқ интизом ўрнатишлари, айни пайтда далада ишлаётганлар учун ҳамма зарур маданий-маиший шароитларни яратиб беришлари даркор.

Колхоз-совхозларда меҳнатга лаёқатли аҳоли ҳосил йиғим-теримида тўла иштирок этишини таъминлайдиган тадбирларни шу кунларданоқ амалга ошириш даркор. Токи, ҳар бир теримчи ва ҳар бир механик-ҳайдовчи ўзининг кундалик нормасини ошириб бажаришга эришсин. Бунда, шубҳасиз, коллективлараро ва якка тартибдаги ўзаро социалистик мусобақани кенг авж олдирмоқ лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномаси асосида бошланган социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтариш, илғорлар тажрибаси умумхалқ мулкига айланишига эришиш қишлоқ партия ташкилотларининг жанговар вазифасидир.

Пахта майдони — жасорат майдони. Йиғим-терим — ҳал қилувчи давр. Юрагида ўти, билагида кучи бўлган ҳар бир меҳнаткашнинг ўрни — 5,7 миллион тонналик хирмон бунёд этилаётган пахтазорда. Коммунистлар ва комсомоллар мўл ва сифатли пахта учун курашнинг олдинги сафида бўлмоғи шарт. Улар шахсий ибратлари, жанговар сўзлари билан барчани унумли, сифатли ишлашга, теримда суръатни оширишга руҳлантирмоқлари лозим.

ПАХТАКОР ВА МЕХАНИЗАТОР ЎРТОҚЛАР!

◆ «ОҚ ОЛТИН» ЙИҒИМ-ТЕРИМИ ТОБОРА ҚИЗҒИН ПАЛЛАГА КИРМОҚДА.

◆ ДЕФОЛИАЦИЯНИ ТЕЗ ВА СОЗ ЎТКАЗИШГА ЭРИШАЁТГАН ТОШКЕНТ, СИРДАРЁ, ЖИЗЗАХ ОБЛАСТЛАРИ МИРИШКОРЛАРИДАН ЎРНАК ОЛИНГ.

◆ НАВОИЙ, САМАРҚАНД, БУХОРО, АНДИЖОН ОБЛАСТЛАРИДА ҒЎЗА БАРГИНИ ТЎКТИРИШДА ҲАМОН СУСТКАШЛИККА ЙЎЛ ҚЎЙИЛМОҚДА.

СУРХОНДАРЁ. Бойсун районидаги Ойбек номли совхоз пахта далаларига «зангори кема»лар чиқди. Хўжалик пахтакорлари бу йил 2060 гектар майдондан 5000 тонна «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олишган. Бунинг асосий қисми агрегатлар ёрдамида териладн.

Суратларда: (юқоридан) совхознинг илғор механизатори Усмон Тўлаганов. У бу йил мавсумда эл хирмонига 130 тонна пахта тўкишга сўз берган; хўжалик далаларида машина терими.

И. Хўжаев фотоси (ЎзТАГ).

*

ҒЎЗА БАРГИ ТЎКТИРИЛМОҚДА

Қўриқ Комсомолобод райони бу йил давлатга 36,5 минг тонна «оқ олтин» етказиб беради. Шундан 29 минг тоннаси ёки ялпи ҳосилнинг 80 проценти бункерлардан тўкилади. Ҳозир районда пахта йиғим-теримига қизғин тайёргарлик кўриляпти. Барча техника — 254 та терим агрегати, 43 та кўрак териш, 81 та кўсак чувиш механизмлари мавсумга шай қилиб қўйилди. Район хўжаликларида дефолиация қилиш бошлаб юборилди. Бу ишга «КПСС XXIV съезди» совхози биринчи бўлиб киришди. Район бўйича 70 та «ОВХ» агрегати билан дори сепилмоқда. Дефолиация 20 сентябргача тугалланади.

Дала шийпонлари, хирмонлар, йўллар, кўприклар ремонтдан чиқарилди, тошторозилар тартибга келтириб қўйилди. Бу йилги мавсумда 32 та йиғим-терим отряди ишлайди. 39 та универсал юклагич, 583 та тележка, 32 та ремонт-слесарлар бригадаси терим отрядларига хизмат қилади.

Терим илғорларини рағбатлантириш учун кўчма Қизил байроқлар, вимпеллар, пул мукофотлари таъсис этилди. Районда 20 сентябрдан машина терими бошланади.

Шунингдек, Избоскан райони хўжаликларида ҳам дефолиация бошланди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

„ОҚ ОЛТИН" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 15 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Бухоро	1,37	9,60	—	—
Фарғона	1,80	6,70	0,07	0,17
Сурхондарё	0,64	4,54	0,02	0,10
Қашқадарё	0,52	3,25	0,01	0,01
ҚҚАССР	0,64	3,22	—	—
Хоразм	0,76	2,12	—	—
Андижон	0,46	1,56	—	—
Тошкент	0,27	1,15	—	—
Навоий	0,54	1,11	—	—
Наманган	0,34	0,79	—	—
Самарқанд	0,32	0,45	—	—
Сирдарё	0,03	0,07	—	—
Жиззах	0,07	0,07	—	—
Республика бўйича:	0,63	2,91	0,01	0,02
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Сурхондарё	1,04	7,47	—	—
Наманган	1,74	5,92	—	—
Бухоро	0,67	2,40	—	—
Навоий	0,64	1,65	—	—
Қашқадарё	0,22	0,84	—	—
Республика бўйича:	0,78	5,04	—	—

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

Республика областларида ғўза дефолиациясининг бориши тўғрисида шу йил 15 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун —мавсум бошидан буён.

Тошкент	10,9	63,0
Жиззах	6,1	49,4
Сирдарё	11,3	46,0
ҚҚАССР	7,3	27,0
Сурхондарё	7,4	24,9
Фарғона	4,5	14,5
Хоразм	4,9	13,2
Қашқадарё	2,9	10,7
Наманган	4,9	10,2
Андижон	1,7	7,8
Бухоро	1,4	6,0
Самарқанд	1,4	2,4
Навоий	0,9	1,7
Республика бўйича	5,4	24,2

ЗВЕНО ЗАФАР ҚУЧДИ

НАМАНГАН («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Поп районидаги «Коммунизм» колхозининг Д. Мамадалиев бошлиқ оилавий звено аъзолари зафар қучдилар. Янгидан ўзлаштирилган майдонларнинг ҳар гектаридан 20 центнердан «оқ олтин» олинди. Тайёрланган пахтанинг ҳаммаси юқори сортларга топширилди.

Звено аъзолари ҳосилдорликни 30 центнерга етказиш йўлида теримни қизғин давом эттирмоқдалар.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ.

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети 1986 йилнинг 1 сентябрига қадар давлатга мева-сабзавот маҳсулоти сотиш юзасидан областлар, районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга бериладиган бўлди:

Андижон области;
Наманган области;
Самарқанд областидаги Самарқанд райони;
Фарғона областидаги Ўзбекистон райони;
Андижон областидаги Ленин райони;
Фарғона область Фарғона районидаги Ленин номли совхоз;
Андижон область Андижон районидаги Энгельс номли совхоз;
Самарқанд область Самарқанд районидаги «Москва» колхози;
Андижон область Избоскан районидаги «Партия XX съезди» колхози

ВАТАН МУКОФОТЛАРИ

15 сентябрь куни Тошкентда Ўзбекистон Давлат агросаноат комитети қишлоқ қурилиши ходимларидан катта группасига СССР орден ва медаллари топширилди. Бу мукофотларга улар ўн биринчи беш йиллик топшириқлари ва социалистик мажбуриятларини бажаришда эришган ютуқлари учун сазовор бўлганлар.

2-трестга қарашли 21-механизациялашган кўчма колонна комплекс бригадаси бошлиғи М. Жўраевга, 25-қурилиш трестига қарашли 5-механизациялашган кўчма колонна бригадири К. Сванидзега, 24-қурилиш трестининг 2-механизациялашган кўчма колонна комплекс бригадаси бошлиғи А. Ҳожиматовга Ленин ордени топширилди.

18-қурилиш трестига қарашли 3-механизациялашган кўчма колонна комплекс бригадаси бошлиғи З. Акбаров, 20-трестга қарашли 1-механизациялашган кўчма колонна ғишт терувчиси Б. З. Очилов, 25-трестга қарашли 84-механизациялашган кўчма колонна бригадири Я. Иброҳимов, «Узсельпромтехмонтаж» трестига қарашли 65-махсус механизациялашган кўчма колонна бригадири Г. Я. Ронжин Октябрь Революцияси ордени билан мукофотландилар.

(ЎзТАГ).

ОЛТОЙШУНОСЛАРНИНГ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯСИ

15 сентябрь куни Тошкентда Доимий Халқаро Олтойшунослар Конференцияси (ПИАК)нинг XXIX сессияси очилди. Сессия ишида Англия, Венгрия, Италия, ХХР, Монголия, АҚШ, СССР, ГФР, Япония ва бошқа мамлакатлардан келган уч юзга яқин олимлар иштирок этмоқда.

Биринчи ялпи мажлисни сессиянинг совет ташкилот комитети раиси СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси В. Л. Солнцев кириш нутқи билан очди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова сессия қатнашчиларини табриклади

ПИАК бош секретари профессор Деннис Сайнор сессия қатнашчиларига самарали ишлашларини тилади.

Сессия иштирокчилари турк тилида сўзлашувчи ҳамда монгол-манжур халқларининг келиб чиқиши ва ривожланиши масалаларини муҳокама қиладилар. Бу эса уларнинг ҳозирги маданияти манбаларини, бу маданиятни бундан буён тараққий эттириш йўлларини чуқурроқ тушуниб етишларига ёрдам беради. Программада ялпи ва секциялар мажлисларини ўтказиш кўзда тутилган, бу мажлисларда олтой тилида сўзлашувчи халқларнинг тарихи, тилшунослиги ва маданиятига оид кўпгина масалалар муҳокама қилинади.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТЛИК ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ЎҚИШГА КИРИШДИЛАР

ИВАНОВО, 14 сентябрь. Ивановоликлар билан мусобақадош Тошкент областининг ўрта мактабларини битириб чиққан йигит ва қизларнинг катта бир отряди комсомол йўлланмалари билан Советларнинг биринчи Ватанига етиб келди. Йигит ва қизлар энг яхши ҳунар-техника билим юртларига ўрнаштирилди. Бу ерда улар 20 та турли ихтисосни эгаллайдилар. Рус тили билимларини чуқурлаштиришни хоҳлаганлар учун билим юртларида махсус ихтиёрий курслар очилди.

(ТАСС).

ЁЗГИ ВАҚТНИ БЕКОР ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

СССР ягона вақт ва эталон частоталари давлат комиссияси 1986 йил 28 сентябрдан бутун Совет Иттифоқи территориясида ёзги вақт бекор қилинишини маълум қилади.

Ёзги вақтни бекор қилиш 1986 йил 28 сентябрь куни соат 3 да соат милларини бир соат орқага суриш билан амалга оширилади.

(ТАСС).

САЛОМ, ФЕСТИВАЛЬ!

Тошкент янги демократик Афғонистон учун курашчилар — ёш ишчилар, деҳқонлар, ҳунармандлар ва студентларни хушнудлик билан кутиб олди. Улар совет ва афғон ёшлари дўстлиги фестивалига келишди. Аэропортда меҳмонларни Ўзбекистоннинг йигит-қизлари, Апрель революцияси ғалабаларини қаттиқ туриб ҳимоя қилишда дўст халққа ёрдам берган интернационалист жангчилар табриклаб кутиб олдилар.

Икки мамлакат ёшлари совет Ўрта Осиёсининг меҳмондўст диёрида иккинчи марта учрашмоқдалар. Биринчи дўстлик анжумани бундан икки йил илгари Душанба шаҳрида ўтказилган эди.

15 сентябрь куни Алишер Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат академик опера ва балет Катта театрида фестиваль тантанали очилди.

— Йигит ва қизлар ўз авангарди — Афғонистон Демократик ёшлар ташкилоти раҳбарлигида АДРда кўпгина революцион ташаббусларни бошлаб бермоқдалар, — деди ўз нутқида ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари П. В. Игнотас. — Совет ёшлари уларнинг шонли ишлари билан фахрланадилар, уларнинг озод, бахтиёр Афғонистон учун кураши билан бирдамдирлар.

Афғонистон делегациясининг бошлиғи, Афғонистон Демократик ёшлар ташкилоти Марказий Комитетининг биринчи секретари Фарид Маздак делегация номидан сўзга чиқди. Афғон — совет дўстлигини мустаҳкамлаш, — деди у, — Афғонистон Демократик ёшлар ташкилотининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Совет комсомоллари мамлакатимиз халқи билан бирдамлик тадбирларида иштирок этмоқдалар, интернационалист-жангчилар республикамизни ички ва ташқи контрреволюциядан ҳимоя қилишда кўмаклашмоқдалар. Совет халқи билан қардошларча дўстлик ғалабага, Апрель революциясининг олижаноб идеаллари тантанасига ишонч бахш этди. Бу галги учрашув мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги анъанавий яхши қўшничилик муносабатларини янада ривожлантиришга, шубҳасиз катта ҳисса қўшади.

Фестивалнинг тантанали очилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова иштирок этдилар.

* * *

Беш кун давом этадиган фестиваль программасида Ўзбекистон фан ва маданиятининг ёш арбоблари, ишчилар, колхозчилар билан учрашувлар кўзда тутилган. Ёшлар анжуманининг делегатлари урушга қарши митингларда ва мунозараларда, дўстлик кечаларида, музика конкурсларида иштирок этадилар, Тошкент ва Самарқанд шаҳарларидаги интернационал дўстлик клубларининг иш тажрибаси билан танишадилар. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

ЭЪТИБОРДАН ЧЕТДА

Бутуниттифоқ трикотаж саноати илмий-текшириш институти Тошкент филиалида кўргазмали агитация, оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларга ҳамда халқ контроли группаси фаолиятига иккинчи даражали иш сифатида қараб келинди. Бошланғич партия ташкилоти бунга йўл қўйиб берди.

Бу ишларга масъул коммунистларга нисбатан талабчанлик қилинмади. Шунинг учун ҳам улар ўзларига топширилган вазифани бажаришда партиявий принципиаллик кўрсатмадилар. Бунга яна бир сабаб илмий-текшириш институти собиқ директори С. Исмоиловнинг яроқсиз иш услуби, бошқалар фикри билан ҳисоблашмай, ўзбошимчалик билан иш тутиши бўлди. Қачонки собиқ директор ўз мансабини суиистеъмол этиб, давлат мулкини талон-торож қилганлиги сабабли партия сафидан чиқарилиб, жиноий жавобгарликка тортилгандан сўнггина бошланғич партия ташкилоти ва коммунистлар бир оз ҳушёр тортиб қолишди. Ҳисобот даври якунланаётган бир шароитда улар қанча ҳаракат қилмасинлар, йил бошидан давом этиб келаётган бундай нуқсонларга барҳам беришолмади.

— Биз хато ва нуқсонлардан тўғри хулоса чиқариб олдик, — деди ҳисобот докладида бошланғич партия ташкилоти секретари Д. Қодирова. — Ишни ана шу сабоқлар коллективнинг ҳар бир аъзосига катта масъулият юклашини тушунтиришдан бошладик. Бу вазифа асосан партия ташкилотига бирлашган тўққиз нафар коммунист зиммасига тушди. Улар коллектив ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни олиб бориш билан бирга меҳнатда ҳам намуна кўрсатишди. Натижа ёмон бўлмади. Ички резерв ва имкониятларни ишга тушириш ҳисобига меҳнат унумдорлиги 5—7 процент ўсди. Бунга ҳеч қандай сарф-харажатсиз топширилган иш учун масъулиятни ошириш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ҳисобига эришилди.

Бу йил коллективимиз томонидан 230 минг сўмлик иш бажариш планлаштирилган. Ўзбекистон трикотаж саноати корхоналарида илмий-инженерлик ишларини ишлаб чиқаришга жорий этиш натижасида эса 2 миллион сўмлик иқтисодий самара олиш кўзда тутилмоқда, яъни филиал бўйича сарфланган 1 сўм эвазига 9 сўмлик самара олинади. Бу илмий-текшириш институтимиз коллективи учун ғоят масъулиятли вазифа. Биз буни муваффақиятли уддалаш мақсадида идеологик, оммавий-сиёсий ва тарғибот ишларига катта эътибор беряпмиз. Ҳар бир илмий ва инженер-техник ходимнинг онгли ва ижодий меҳнат қилишини таъминлаяпмиз.

Ҳақиқатан ҳам кейинги пайтларда кўргазмали агитация бир оз жонлангандек бўлди. Турли стендлар, «Ҳурмат тахтаси» ва сиёсий плакатлар ҳаммага кўринарли жойдан ўрин олди. Ягона сиёсий кунларнинг илгаригига нисбатан активроқ ўтиши таъминланган бўлса-да, идеологик ва оммавий-сиёсий ишларда жиддий ўзгариш сезилмаётир. Ҳисобот даври мобайнида билим жамияти район ташкилоти лекторлари бу ерга бор-йўғи икки марта келганлиги ҳам бундан далолат бериб турибди.

Халқ контроли группаси эса йил давомида бирор айтарли иш қилгани йўқ. Текширишлар номигагина юзаки ўтказилганлиги учун ҳам ҳеч қандай самара бермади. Маҳсулот сифатини яхшилаш, илғор фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, иқтисод ва тежамкорлик муаммолари кўндаланг турган бир пайтда халқ контроли группаси амалий фаолият кўрсатмади.

Ҳисобот докладида халқ контроли группаси аъзоларининг пассивлиги, текширишлар юзаки ўтганлиги таъкидлаб ўтилди. Бироқ унинг раиси Х. Абдуллаев фаолиятига принципиал баҳо берилмади. Бунинг ўрнига эса уни «аяган бўлиб», соғлиғи ёмонлашгани туфайли аризасига биноан халқ контроли группаси раислигидан озод этилди», дейиш билан кифояланди. Аслида эса халқ контроли группаси қониқарсиз иш олиб борганлиги яширилди. Бошланғич партия ташкилоти бундай «меҳрибонлик» ўрнига Х. Абдуллаевга нисбатан талабчанликни оширганда, бу кекса коммунистдан кўп нарса ўрганиш мумкин эди. У бир неча йиллик тажрибасига таяниб, халқ контроли группаси фаолиятини анча жонлантирган бўларди.

Музокарада сўзга чиққан катта илмий ходим М. Львовский, бошланғич партия ташкилоти секретари ўринбосари С. Абсалямовалар ёшларни жамоат ишларига жалб этиш орқали активлигини ошириш, партия йиғилишларида коммунистларнинг ҳисоботларини мунтазам тинглаб бориш лозимлигига эътиборни қаратдилар. Улар йиғилишларда қабул қилинган қарорлар ижросини назорат қилишда эътиборсизликка йўл қўйилаётганлигини танқид қилишди.

— Фан билан ишлаб чиқариш алоқаларини мустаҳкамлаш ҳали ҳам муаммолигича қоляпти, — деди илмий-текшириш институти директори Г. Борухов. — Шунинг учун ҳам кўплаб илмий ечимлар ишлаб чиқаришга тўла жорий этилмаяпти. Жумладан, Жиззах, Бухоро трикотаж фабрикаларида мана шундай ҳол рўй берди. Ишлаб чиқаришда комплекс системасига ўтиш тўғрисидаги таклифимиз жорий этилмай қолди. Умуман корхоналарда илмий ечимлар ва тавсияларимизнинг 70—75 процентидан фойдаланиляпти, холос. Бунга маълум маънода ўзимиз ҳам айбдормиз. Негаки, корхоналар билан муносабатимиз ёмонлашишидан чўчиб, «Сен менга тегма, мен сенга...» қабилида иш тутяпмиз. Эндиликда ҳамма нарсани рўй-рост айтиш пайти келди.

Бундан ташқари ўз имкониятларимизга боғлиқ бўлмаган муаммолар ҳам бор. Масалан, мутахассис кадрларимиз бош корхоналарда стажировкада бўлишса ишимизга наф келтирган бўларди. Афсуски ҳисобот даврида бирор киши ҳам бундай имкониятга эга бўлмади. Ижодий командировкалар ҳам кам берилмоқда. Турли симпозиум, семинар ва кенгашлардан аксарият ҳолларда бехабар қоляпмиз. Хом ашё ва эҳтиёт қисмларни ҳам «отангга бор, онангга бор» қабилида кўп оворагарчиликлар эвазига олишимизга тўғри келяпти.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида коммунистлар илмий-текшириш институтини комплекс ривожлантириш муаммолари ҳақида атрофлича фикр юритдилар. Улар ўз имкониятлари даражасидаги барча резервлардан тўла фойдаланиб съездлар йили ва XII беш йилликнинг улкан режаларини муваффақиятли уддалашга қарор қилганликларини билдирдилар.

А. МАДАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ПОЧТАСИНИ ШАРҲЛАЙМИЗ

ГАЗЕТХОН СИГНАЛИ

Редакция почтасига келаётган хат-хабарлар ранг-баранг. Буларнинг бир қисмини ариза ва шикоятлар, ташвишли сигналлар ташкил этади.

Конвертларни очамиз. Мана, бу мактуб Зарбдор районидаги Янги Бўстон посёлкаси аҳолисидан. Болалар боғчаси йўқ. Баъзи масъул ходимларнинг бепарволиги, совуққонлиги ушбу хатнинг ёзилишига сабаб бўлган. Нурота районидаги Сойкечар қишлоғида яшовчи бир группа оналар арасида ҳам ана шу мавзу — боғча масаласи кўтарилган. «Шу ҳақда кўп гап бўлади-ю, бироқ боғча масаласи ҳал бўлмайди», — дейилади мазкур мактубда. Ворошилов районидаги «Гулистон» совхозидаги болалар боғчаси эса шанба, якшанба кунлари болаларни қабул қилмай қўйиши ота-оналар эътирозига сабаб бўлаётир.

Қува районлик газетхон Т. Саломов Ильич номли колхознинг Новкент қишлоғи тўла газлаштирилмаганлиги ва телефонлаштирилмаганлиги ҳақида ёзса, Москва районлик В. Қодиров ўз хатида «Правда» колхозидаги амбулаторияда меҳнат интизоми бўшашиб кетганлигини хабар қилади.

Баъзи газетхонлар редакциямизга таклиф-мулоҳазалар билан ҳам мурожаат қилишади. Масалан, Риштон районидаги М. Топиболдиев қишлоқ Совети территориясида истиқомат қилувчи Х. Мамадалиев ўз мактубида жойларда мотоциклларга техник хизмат кўрсатиш станциялари очиш масаласини кўтаради. Бизнингча, Ўзбекистон ССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги газетхон таклифини кўриб чиқса, фойдадан холи бўлмасди.

РАСМИЙ ЖАВОБЛАР

Ҳар куни редакциямизга меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари юзасидан тегишли ташкилотлардан расмий жавоблар келиб туради. Уларда хатда баён этилган фактлар тасдиқланганн ёки тасдиқланмаганн хабар қилинади.

— Киров номли совхознинг «Шодлик» болалар боғчаси бир группа ходимларининг аризаси жойига бориб текширилди, — дейилади ҚУШРАБОТ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИдан олинган расмий жавобда. — Шундай ариза совхоз партия йиғилишида ҳам муҳокама этилган. Боғчада кишиларнинг иззат-нафсига тегадиган миш-мишларнинг пайдо бўлишида, тарбиявий ишларнинг қониқарсиз йўлга қўйилишида ариза ёзганларнинг ўзлари ҳам айбдор, деб топилди.

Шунингдек, касаба союз аъзолари ҳам масалага жиддий муносабатда бўлмаганлар, ҳамшира ва ошпаз томонидан йўл қўйилган хато ва камчиликларга юзаки қараганлар. Касаба союз комитети раиси, коммунист Я. Турдиев боғча ишларини назоратдан чиқариб қўйган, коллектив ўртасида маънавий-психологик муҳитнинг ёмонлашувига сабабчи бўлган. Умуман, касаба союз комитети ишларида жиддий камчиликларга йўл қўйганлиги учун совхоз партия комитети мажлисида Я. Турдиевга қаттиқ виговор берилди.

Совхоз дирекцияси буйруғи билан боғча мудираси М. Завқиева, хўжалик мудири А. Деҳқонова, ҳамшира Х. Ярашева ва ошпаз К. Жониқуловалар вазифаларидан бўшатилдилар.

Совхоз дирекцияси ва партия комитети боғчада тарбиявий ишларни кучайтириш, ходимларнинг топширилган иш учун масъулиятини ошириш юзасидан тадбирлар белгилади.

БУХОРО ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИдан Шофиркон районидаги «Ленинград» колхозида яшовчи С. Камоловнинг шикоят хати юзасидан олинган жавобда қайд этилишича, «Варзонзе» посёлкасида ҳақиқатан ҳам магазин қурилиши чўзиб юборилганлиги тўғри. Бу масала район Совети ижроия комитети мажлисида муҳокама этилди, сансалорликка йўл қўйганлиги учун район матлубот жамияти раиси И. Самадов огоҳлантирилди. Ҳозирги вақтда магазин қурилиши тугалланди.

— Газетхон Х. Рустамов ўз хатида «Ўқитувчи» ҳамда Ғ. Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриётларида чоп этилган «Жаҳон халқлари этнографияси», «Маънавият мезони», «Ойдин фасл» китобларида имловий хатоларга йўл қўйилганлиги хусусида мулоҳазалар билдирган эди, бу масала юзасидан текшириш ўтказилди, — дейилади ЎЗБЕКИСТОН ССР НАШРИЁТ, ПОЛИГРАФИЯ ВА КИТОБ САВДОСИ ИШЛАРИ БЎЙИЧА ДАВЛАТ КОМИТЕТИдан олинган жавобда. — Текширишда имловий хатоларга корректор ва редакторларнинг масъулиятсизлиги туфайли йўл қўйилганлиги аниқланди ва уларга нисбатан тегишли чоралар кўрилди. Нашриётлар томонидан бундай камчиликларга йўл қўймаслик тадбирлари белгиланди.

РИШТОН РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозининг Калинин номли бўлимида яшовчи А. Узоқовнинг аризаси юзасидан текшириш ўтказди. Хатда баён этилган фактлар тасдиқланди. Бригада бошлиғи М. Ғаффоров дала шийпонидаги полнинг тахталарини уйига кўчириб олиб кетганлиги аниқланди. Бу масала совхоз партия комитети йиғилишида муҳокама этилди. Қўшиб ёзишга, кўзбўямачиликка ва бошқа камчиликларга йўл қўйганлиги учун бригадир М. Ғаффоровга шахсий варақасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор берилди ва вазифасидан бўшатилди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ХАТЛАР ВА ОММАВИЙ ИШЛАР БЎЛИМИ.

ЎРИНСИЗ ҲАНГОМАЛАР

ТАЙЁРЛОВ ИДОРАЛАРИ ҚАНДАЙ ИШЛАМОҚДА?

Навбаҳор районидаги Свердлов номли колхознинг мевачилик бригадаси бошлиғи И. Жўраев кабинага ўтиришдан олдин машинага ортилган узумларга разм солди. Улар қуёш нурида ёқутдек товланар, кишининг иштаҳасини қўзғарди.

Машина жойидан қўзғалди. Шофер бригадирнинг юзидаги ҳорғин ўйчанликка қараб, кечаги кунни эслади. Надоматли оҳангда гап қотди.

— Бугун қанча сарсон бўламиз, ака?

Бригадирга бу гап кўнгил ярасига туз сепгандек таъсир қилди. Офтобда пишган юзи яна бўғриқди-ю, лекин дардини шоферга сездирмади. «Кўнглини хира қилиб нима қиламан, ҳали кўп йўл юришимиз керак», — ўйлади у.

— Кўрамиз, ука. Кеча кечқурун раҳбарлар: «Бугун ҳаммаси жойида бўлади, келишганмиз», — деб далда беришган.

Улар Навоий шаҳрига кириб келишганда кун чошгоҳга етганди. Тўппа-тўғри 14-магазинга келишди. Сотувчилар бригадирни узоқдан танишиб, у гап бошламасданоқ фикрини айтишди.

— Бизда узум етарли. Бошқа магазинга олиб боринг...

Бригадир учун ўтган кунлардаги сарсонгарчилик яна бошланди. Навбатма-навбат шаҳар дўконларига кириб чиқа бошлади. Бириси: «Бизга бу хил узум керак эмас», — деса, иккинчиси «дўконда жой йўқ» деб қайтараверди, учинчиси эса «100 килограммдан ортиқ олмайман» деб туриб олди. Кун пешиндан оққандан кейингина харидор топилди. 40-магазин сотувчилари кўп эътирозлардан сўнг ярим тоннага яқин узумни қабул қилиб олишди. Ҳақиқатан бу пайтга келиб, беш соат мобайнида машинада силкиниб, чайқалиб юрган узумлар ўз сифатини йўқотган эди.

— Ибодулла ака, қачонгача бундай қийналамиз, — деди шофер ортга қайтаётганларида. — Бозорда бизникидай узумнинг ҳар килограмми бир сўм. Магазинлар эса қабул қилишмайди. Буни ҳал қиладиган бирор одам борми, ўзи?

Бригадир шофер фикрига қўшилди. Ҳар куни шу азобда шаҳарга маҳсулот топшириш унинг жонидан ўтиб кетганди. Лекин начора? Мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари масъулиятни ҳис этишмаса нима қилиш керак, ахир?! Мана, уч ойдирки, улар дала-магазин конвейерининг мунтазам аниқ ишлашини ташкил этолмаяпти.

Бригадир шаҳарликларга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етишмаётганлигини яхши билади. Шу боис, у ҳар тонг боғларда шиғил пишган ҳосил увол бўлмасин, навоийликлар улардан татиб қолсин, деб йўлга тушади. Бироқ раҳбарларнинг уқувсизлиги, ишни ўз ҳолига ташлаб қўйишаётганлиги ҳануз давом этаётганлигидан куйиниб кетади...

Ўйлайсизки, бригадир бу азиятларни доимо ичига ютиб келаётган экан-да, деб. Йўқ. У масалани колхоз раҳбарлари олдига қарийб ҳар куни қўяди. Улар эса районга билдиришади. Райондагилар ўз навбатида Навоий область агросаноат комитетидаги ўртоқлардан ишни аниқ тартибда ташкил этишларини сўрашади. Шундан кейин ҳам аҳвол ё ўзгаради, ё ўзгармай қолаверади. Ўзгарган тақдирда ҳам яна икки-уч кун ўтмай иш аввалгидай бошбошдоқлик билан давом этаверади. Яна азоб...

Бунинг асосий сабабларидан бири кишиларнинг ҳануз янгича ишлашга ўрганмаётганлигидадир! Илгари етиштирилган маҳсулотни топшириш учун ҳеч кимнинг боши қотиб ўтирмасди. Ҳамманинг «оғирини» енгил қиладиган виночилик пунктлари бор эди. Уларга узумми, олмами ё маҳсулот яхшими, ёмонми — барибир: фарқи йўқ эди. Вино тайёрлашга яраса бўлди эди. Ўтган йилдан бошлаб бунга чек қўйилди. Эндиликда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари шаҳарликлар дастурхонига вақтида етказиб берилиши, улардан шарбат ва алкоголсиз ичимликлар тайёрланиши лозим. Навоий областида эса ҳозиргача бирорта ҳам мевани қайта ишлайдиган бундай корхона йўқ. Шу сабабли маҳсулотларнинг ҳаммасини дўконларга чиқаришга мажбур бўлишяпти. Лекин айтиш керакки, бу иш жуда ёмон ташкил этилган. Чунки, область агросаноат комитетидаги ўртоқлар ҳам, деҳқонлар ҳам, савдо ходимлари ҳам янгича ишлашга тайёр эмас. Аниқроғи, улар ўз фаолиятларини қайта қуришни истешмаяпти.

Хўш, дала-магазин конвейерини аниқ ташкил этишга нима халақит бермоқда?

— Биз бу масалага катта аҳамият беряпмиз, — дейди ўзига хос вазминлик билан область агросаноат комитетининг ўринбосари Ф. Аҳмедов. — Ҳар куни кечқурун селектор кенгаши ўтказамиз. Районларнинг раҳбарлари бизга қайси хўжаликда қандай мева, сабзавот, полиз маҳсулотлари тайёрлаб қўйишларини айтишади. Биз бу маълумотларни Навоий кон-металлургия комбинати ишчилар таъминоти бошқармасига етказамиз. Савдо ходимлари эртасига шу асосда маҳсулотларни даладан магазинларга келтиришади...

Кўриб турибсизки, областдаги масъул ўртоқлар эса дала — магазин конвейерида юз бераётган ҳақиқий аҳволдан хабардор эмас. Харидорлар ва савдо ходимларининг эътирозлари уларга етиб борганича йўқ. Буларнинг ҳаммаси пировард натижада областда ҳўл мева тайёрлаш топшириқлари ижросига салбий таъсир кўрсатяпти.

...Эртасига эрталаб бригадир Ибодулла Жўраев машинага маҳсулот ортиб яна шаҳар томон йўлга тушади. Наҳотки, кечаги ҳангомалар яна такрорланса?!

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

*

Олмалиқ химия заводининг экстракцияланган фосфор кислотаси ишлаб чиқариш комплекси тўртинчи навбати қурилишида ишлар жадал олиб борилаётир. Қурувчилар нейтраллаш станцияси ва айланма сув таъминоти узелида асбоб-ускуналарни монтаж қилиб бўлдилар.

Объект фойдаланишга топширилгач, бошқа корхоналардан кислота келтиришга ҳожат қолмайди. Бу хом ашё заводнинг ўзида ишлаб чиқарила бошланади. Комплекс қуввати минерал ўғит ишлаб чиқаришни кўпайтириш имконини ҳам беради. Келгуси йилдаёқ республика хўжаликларига бу йил ишлаб чиқарилаётганидан 30 минг тонна ортиқ «ҳосил хамиртуруши» етказиб бериш мўлжалланмоқда.

Суратларда: 1. Илғор монтажчи Е. Буренко. 2. 4-экстракция цехида каруселсимон вакуумли фильтрларни йиғиш пайти.

С. ВЕЛИЧКИН фотоси (ЎзТАГ).

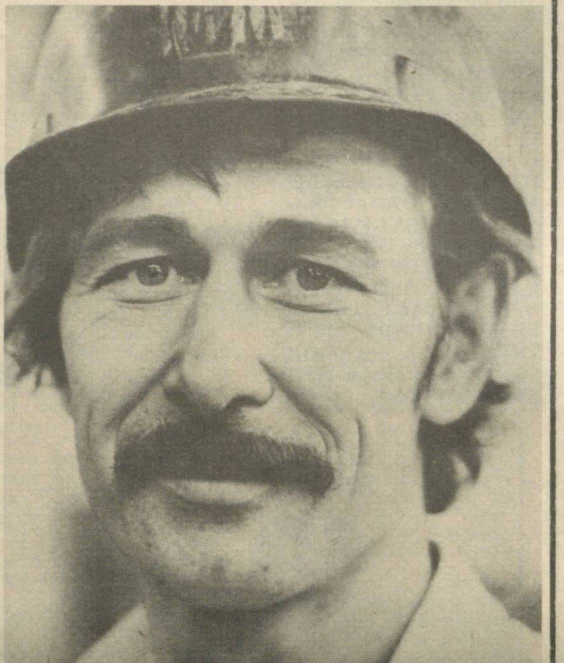

*

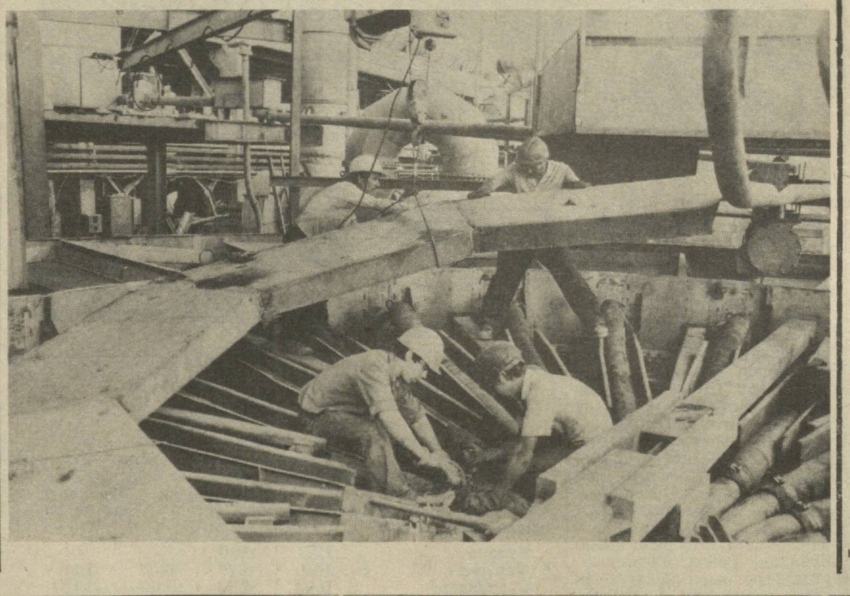

ЎЗБЕКИСТОН—ЧЕРНОБИЛГА

Янгийўл районидаги Ф. Носиров номли пахта тозалаш заводи марказий лабораторияси ходимлари бир кунлик иш ҳақларини Чернобилга ёрдам фондига ўтказиш ташаббуси билан чиққан эдилар. Ана шу муносабат билан ўтказилган йиғилишда завод аҳли ўз ҳамкасблари ташаббусини қўллаб-қувватлаб, 904-ҳисобга 1200 сўм пул ўтказди.

С. РИСҚУЛОВ,
завод касаба союз комитетининг раиси.

АТОМ АЖАЛИНИНГ ДАСТХАТИ

АМЕРИКАНИНГ ЯДРО ПОРТЛАТИШЛАРИ «ТОШКЕНТ» СЕЙСМОСТАНЦИЯЛАРИ ЛЕНТАЛАРИДА АКС ЭТДИ

Биз бундан тахминан чорак аср муқаддам Тошкент яқинидаги Чимён дарасида бир килотонна қувватли портлатиш чоғида танишиб, дўстлашган эдик. Ўшанда қоя ўйилиб урушга яроқсиз бўлган порох билан тўлдирилган ва ана шу порох ярим миллион кубометр келадиган тоғ жинсини қўпориб ташлаб бир лаҳзада йўл очиб берган эди. Эндиликда ана шу йўлдан минг-минглаб тошкентликлар якшанба кунлари дам олишга Чимёнга чиқадилар.

Ўша кезлари Валентин Уломовнинг илмий даражалари ва унвонлари йўқ эди. Ёш сейсмолог тоғ ёнбағирларига приборларни ўрнатар экан, ўзи меҳр қўйган фаннинг асосчиси бўлган академик Б. Галицининг ҳикматли сўзини завқ-шавқ билан ёддан айтарди: академик зилзилаларни сеҳрли чироққа ўхшатган, бу чироқлар ер қаъри тузилиши сирларини бир лаҳза ёритиб беради, деган экан.

Радио орқали Американинг навбатдаги ядро портлатиши ўтказганлигини эшитиб физика-математика фанлари доктори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси Валентин Иванович Уломовга мурожаат қилдим:

— Хўш, қандай? Яна ёзиб олдингларми?

Валентин Иванович жавоб берди:

— Дарҳақиқат, ер юзининг нариги томонида АҚШ ўтказаётган ер ости ядро портлатишларининг кўпчилиги «Тошкент» сейсмик станциясининг сейсмограммаларида ўз изини қолдирмоқда. Аслида-ку бизнинг асбобларимиз ана шундай кузатувлар ўтказишга мўлжалланмаган. Бизни табиий сейсмология ва сейсмик режим қизиқтиради. Шунинг учун ҳам портлатишлар, аслини олганда, бизга ҳалал беради. Шу боисдан ҳам кўпчилик ер силкинишлари орасидан портлатишларни илғаб олиб уларни табиий сейсмик жараён таҳлилидан чиқариб ташлаймиз.

Шуни ҳам айтишим керакки, деб сўзида давом этди Уломов, кўмир ва маъдан қатламларини портлатаётган Олмалиқ ва Ангрен despite кончиларининг иши туфайли ернинг тебраниши ҳам сейсмостанциямиз лентасига тушиб туради.

— Шундай экан нега энди Америка маъмурияти ядро синовлари назоратидаги мушкулликлар муқаррардир ва ҳозирги кунларда зарядларни ер остида пинҳоний портлатиш мумкин, деб даъво қилмоқда.

— Бу бехабар одамлар учун айтилаётган гап. Мутахассислар ядро портлатишларини илғаб олиш алоҳида мушкул иш эмаслигини яхши биладилар. Олтмишинчи йилларда ер ости ядро синовларини тўхтатиш хусусида музокаралар бошланганида совет сейсмологлари ҳам, чет элдаги бошқа айрим сейсмологлар ҳам шу ҳақда ўша кездаёқ гапирган эдилар. Шу йиллар ичида техникавий жиҳозланиш соҳасида анча илдамлаб кетилди.

— Портлатиш-ку ҳалал берар экан... Голициннинг «сеҳрли чироғи» нима бўлади?

— Ер қобиғининг тузилиши ўрганилаётганида тинч портлатишлар зарур. Таъкидлаб айтаманки, тинч мақсадлардаги портлатишлар зарур, сиз билан мен ана шундай тинч портлатиш чоғида танишган эдик... Бундай портлатишнинг фойдаси нимада? Бу портлатишлар ер қобиғида тебранмалар вужудга келтиради, биз уларни илғаб олиб лентага ёзамиз ҳамда уларнинг ўзгаришига қараб ер қаъри структураси тўғрисида фикр юритамиз. Лекин бунинг учун даҳшатли ядро зарядларини портлатишнинг сира ҳожати йўқ. АҚШ эса Невада штатида ана шундай синовларни кетма-кет ўтказмоқда.

— Демак, контрол муаммоси деб аталган проблема хусусида Ғарбдаги обивателларни лақиллатиб, уларда шак-шубҳа уйғотишаётгани қуруқ сафсаталиги сейсмологларга кундай равшан эканда...

— Бу ҳозир фақат СССРдаги эмас Америка Қўшма Штатларидаги ҳар бир жиддий мутахассисга ҳам аёндир. Совет ва Америка сейсмологларининг узоқ йиллардан бери давом этиб келаётган ҳамкорлиги манфаатларимизга мос бўлиб тушади. Бу ҳамкорлик умуминсоний проблемалари бобида ҳам, сейсмология бобида ҳам ўзаро тушунишни яхшилашларга олиб келди. Сиёсат соҳасида ҳам ана шундай яқинлашув бўлишига умидвормиз. Совет Иттифоқи ана шу йўлдан дадил одимлаётганлиги равшандир.

Ю. КРУЖИЛИН.
(ЎзТАГ мухбири).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ДЕҲҚОН ВА ҲУНАРМАНД КООПЕРАТИВЛАРИ

◆ КОБУЛ. Афғонистондаги Забул вилоятининг яна 50 нафар деҳқон оиласи ерга эгалик қилиш ҳуқуқини берадиган ҳужжат олди. Бир неча кун муқаддам 520 тадан кўпроқ мана шундай ҳужжат Ҳирот вилоятининг деҳқонларига тақсимлаб берилган эди. Улар давлатдан бепул ва узоқ муддатли кредит тарзида химиявий ўғит, уруғлик ҳам олдилар. Ер-сув ислоҳоти муваффақиятли равишда амалга оширилиши туфайли афғон қишлоғидаги кооператив қурилиш жараёнини кучайтириш имконияти яратилди. Деҳқонлар коллектив меҳнатнинг афзалликларига амалда ишонч ҳосил қилмоқдалар. Ҳозир Кобул вилоятининг ўзида 54 та қишлоқ хўжалиги ва 117 та матлубот кооперативи ишлаб турибди. Уларда 10 мингга яқин киши биргаликда меҳнат қилмоқда. Ҳаммаси бўлиб эса мамлакатда 140 мингга яқин деҳқон ва ҳунарманд турли кооперативларга бирлашган.

(ТАСС).

ЯҚИН ВА ЎРТА ШАРҚ МАМЛАКАТЛАРИДА

◆ АММОН. Яқин Шарқнинг иссиқ иқлими шароитида қуёш ва шамол энергиясидан қандай қилиб яхшироқ фойдаланиш мумкин? Бу масалани Иордания пойтахтида ўз ишини тамомлаган халқаро семинар қатнашчилари муҳокама қилдилар. 16 мамлакатдан келган олимлар доклад қилдилар ва йиғилган кишиларни қизиқтирувчи соҳалардаги муваффақиятларни айтиб бердилар, иорданиялик касбдошларининг тажрибаси билан танишдилар.

Иорданияда қуёш ва шамол энергиясидан бунёдкорлик мақсадларида фойдаланиш ишлари олти йил муқаддам бошланган эди. Подшолик илмий жамиятининг мутахассислари бу ишга бошчилик қилдилар. Аввал бошда 7 та чоғроқ система барпо этилди, улар мамлакат метеорология муассасаларига қарашли ретрансляция станцияларига энергия бериб турибди. Ҳозирги вақтда йирик сув насос комплексларини қуёш ва шамол энергияси билан таъминлайдиган яна учта система қуриб битказилди.

◆ ҚОҲИРА. Миср олимлари мамлакатнинг биринчи иқтисодий харитасини тузиб бўлдилар. Харита МАРнинг ҳамма вилоятлари ва уларнинг имкониятларини иқтисодий жиҳатдан батафсил тасвирлайди: бу вилоятларда саноат ва қишлоқ хўжалигининг қайси тармоқларини ривожлантириш мумкинлигини, улар табиий ресурслар ва иш кучи билан қандай таъминланганлигини акс эттиради.

◆ ЖАЗОИР. Жазоирнинг икки юзтадан кўпроқ корхона ва бирлашмаси ўз маҳсулотларини мамлакат пойтахтида очилган йирик саноат виставкаси томошабинлари ҳукмига ҳавола қилди. Биринчи бор жиҳозланган кенг истеъмол моллари павильони жазоирликларни, айниқса, қизиқтирди, бу ерга маҳаллий енгил саноат маҳсулоти намуналари қўйилган.

(ТАСС, 15 сентябрь).

Совет павильонининг муваффақияти

ДАМАШҚ, 15 сентябрь (ТАСС). 33-Дамашқ халқаро ярмаркасининг томошабинлари ўртасида СССР павильони катта муваффақият қозонмоқда. Унга қўйилган экспонатлар Совет Иттифоқининг станоксозлик ва машинасозликдаги, гидроэнергетика, медицина, нашриётчилик соҳасидаги фан ва техниканинг турли тармоқларидаги сўнгги ютуқлари билан таништиради.

Сурия Араб Республикасининг экономика ва ташқи савдо министри М. Ал Имади совет павильонини келиб кўрди. У ТАСС мухбири билан суҳбатда бу кўргазма Совет Иттифоқининг турмушини ва бунёдкорлик қурилишини яққол акс эттиради, деб таъкидлади. СССР павильони доимо энг мароқли ва ранг-баранг павильонлардан бири бўлиб келган.

СССР билан САР ўртасидаги кўп қиррали муносабатларнинг ривожланиши бизни ғоят мамнун этади, деб таъкидлади М. Ал Имади ва Сурияниинг миллий экономикаси ҳамда мустақиллигини мустаҳкамлашга берилаётган кўмак учун Совет Иттифоқига миннатдорчилик изҳор этди.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

Фарғона областида «Совет Ўзбекистони» газетаси кунлари

ФИКРЛАР ЖЎШҚИНЛИГИ — ЖАДАЛЛАШТИРИШГА

Бугун пахтазорларда терим авжида. Пахтакорлар ўз фидокорона меҳнатларининг самараси — «оқ олтин»ни мисқоллаб териб, улкан хирмонларга уймоқдалар. Қишлоқ йўлларида пахта карвонлари. Хирмонларда иш қизғин. Ремонт устахоналарида механизаторлар терим агрегатларини сўнгги марта кўздан кечирмоқдалар. Ғўза баргини ердан туриб тўкишга мўлжалланган агрегатлар пахтазор ораламоқда. Эрта-индин «зангори кема»лар ишга тушади.

Шундай қизғин палла бошланишида Фарғона областида «Совет Ўзбекистони» газетаси кунлари бўлиб ўтди. Редакциянинг бир группа ижодий ходимлари пахта далаларида, чорва фермаларида, қабул пунктларида, завод ва фабрикаларда меҳнаткашлар билан учрашдилар. КПСС XXVII съезди, Ўзбекистон Компартияси XXI съезди қарорлари қандай бажарилаётгани, ҳар жабҳада ишни тубдан қайта қуришни жадаллаштириш учун яна нималарга эътибор бериш лозимлиги ҳақида қизғин фикр олишувлар бўлиб ўтди.

Қўқон пойабзал фабрикасида ўтказилган «Очиқ хатлар куни» ишлаб чиқариш суръатларини яна ҳам ошириш, план ва мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун барча ресурсларни ишга солиш, маҳсулот сифатини янада яхшилаш масалаларига бағишланди. Ленинград район партия комитетининг мажлислар залида «Совет Ўзбекистони» газетхонларининг конференцияси бўлиб ўтди. Киров райони меҳнаткашларининг вакиллари «Москва» колхозининг 17-бригадаси дала шийпонига газетанинг оғзаки сони материалларини тинглагани тўпланишди.

Қуйида оғзаки газета материалларини ўқийсиз.

РАҲБАР — ТАРБИЯЧИ ДЕМАК

Бир пайтлар областда илғор хўжаликлар тилга олинса, уларнинг кўпчилиги Киров районига тўғри келарди. Бешариқ пахтакорлари, чорвадорлари катта-катта йиғинларнинг тўрида ўтиришарди.

Афсуски, кейинги йилларда район ўз марраларини бой бериб қўйди. Қишлоқ хўжалиги, хусусан, пахтачиликда содир этилган қўшиб ёзиш, кўзбўямачилик фактлари хотиржамликка, ўзибўларчиликка, дабдабабозликка йўл очди. Катта-кичик раҳбарлар сохта довруққа маҳлиё бўлиб, ишни чинакамига ташкил этиш, иқтисодий кўрсаткичларни яна ҳам муттасил яхшилаб бориш масалаларига эътибор бермай қўйдилар. Табиийки, ишлаб чиқариш суръатларининг пасайиши социал соҳада ҳам турғунликка олиб келди.

Ўша йилларнинг кайфияти гоҳи-гоҳида партия ташкилотлари, айрим хўжалик органлари фаолиятида ҳалигача «нишона» кўрсатиб турибди. Шуни айтиш кифояки, шу йилнинг ўтган саккиз ойи давомида элликдан ортиқ коммунистга жиддий партиявий жазо берилди. Яккатут матлубот жамияти раисининг ўринбосари Даврон Ҳасанов КПСС Устави талабларини қўпол равишда бузганлиги учун партия сафидан чиқарилди. Ёки «СССР 60 йиллиги» совхозининг ишчиси А. Юсупов ҳаётида юз берган воқеани эслайлик. У диний урф-одатларга муккасидан кетди. Партия комитети эса коммунист ҳаётида юз бераётган бундай ҳолларни ўз вақтида илғаб ололмади. Пировард натижада у ҳам партия сафидан чиқарилди.

Бундай фактлар якка-ёлғиз эмас. Гоҳида тарбиявий ишда йўл қўйилаётган нуқсонлар, кишилар билан якка тартибда иш олиб боришнинг муҳимлиги унутиб қўйилаётганлиги туфайли жиддий нуқсонлар келиб чиқмоқда.

— Эътироф этишимиз керакки, — дейди «Партия ХХ съезди» совхози партия комитети секретарининг ўринбосари Б. Абдуллаев, — авваллари хўжалик раҳбарлари, мутахассислар, ўрта бўғин кадрлари асосан ишлаб чиқаришни ташкил этиш билан овора эдилар. Одамларнинг кайфияти, меҳнат коллективидаги маънавий муҳит кўпинча уларни қизиқтирмасди.

Партия группаларининг ташкилотчилари ҳам кўпинча ғўза парвариши, техникани ишлатиш, меҳнатни ташкил қилишнинг бошқа икир-чикир масалалари билан шуғулланиб, одамлар билан жонли иш олиб боришни унутиб қўярдилар. «Партия ХХ съезди» совхозида 68 партия группаси иш олиб бораётир. Ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ишдаги камчиликлари учун 19 партия группасининг ташкилотчиси алмаштирилди. Чунончи, коммунист А. Ҳайитбоев Калинин номли бўлимдаги 2-бригада партия группасида тарбиявий ишларни бўшаштириб юборди. Ҳисобот даврида унинг одамлар билан изчил, жонли иш олиб бориш лаёқати йўқлиги аниқ бўлди. Оқибатда коммунистлар унга қайта ишонч билдира олмадилар.

Партия группаларининг ташкилотчилари ҳам кўпинча ғўза парвариши, техникани ишлатиш, меҳнатни ташкил қилишнинг бошқа икир-чикир масалалари билан шуғулланиб, одамлар билан жонли иш олиб боришни унутиб қўярдилар. «Партия ХХ съезди» совхозида 68 партия группаси иш олиб бораётир. Ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ишдаги камчиликлари учун 19 партия группасининг ташкилотчиси алмаштирилди. Чунончи, коммунист А. Ҳайитбоев Калинин номли бўлимдаги 2-бригада партия группасида тарбиявий ишларни бўшаштириб юборди. Ҳисобот даврида унинг одамлар билан изчил, жонли иш олиб бориш лаёқати йўқлиги аниқ бўлди. Оқибатда коммунистлар унга қайта ишонч билдирмадилар.

Идеология ишини қайта қуриш жараёнида таркиб топган муайян формалар такомиллаша бориб, партия ташкилотлари фаолиятидан муҳим ўрин олмоқда. Чунончи, «Бешариқ» совхозида партия комитети раҳбар ходимлар, бош мутахассисларнинг меҳнаткашлар ҳузурида лекция ўқишини ташкил этяпти. Бу иш қатъий график асосида олиб борилмоқда. Меҳнаткашлар ўртасида партия қарорларининг моҳияти, совет турмуш тарзини пропаганда қилиш, ўтмиш сарқитларига қарши кураш олиб боришда бундай лекцияларнинг таъсири кучли. Терим қизғин бошлаб юборилган шу кунларда ҳам дала шийпонларида ўтказилаётган бундай лекция ва суҳбатлар пахтакорларни суръатни оширишга, ҳосилни тез, тоза териб олиш, давлатга сифатли пахта топширишга сафарбар этишга хизмат қилаётир.

Партия ташкилотлари коммунистларнинг активлигини ошириш, уларнинг авангардлигини таъминлаш борасидаги ишларда муайян камчиликларга ҳам йўл қўяётганликлари кўриниб турибди. Кўпинча тарбиявий ишни яхшилашга қаратилган қарорлар бажарилмай қолмоқда. Ишда расмиятчилик, қоғозбозлик тамомила тугатилгани йўқ. Гоҳида умумий тарздаги қарорлар қабул қилиш билан чекланилмоқда.

Раҳбар ходимлар ҳамма ерда ҳам тарбиявий ишда бевосита қатнашмаётирлар. Меҳнаткашлар билан юзма-юз суҳбатлашувдан чўчиш, гоҳида уларни ҳаяжонлантираётган саволларга рўй-рост, тушунарли жавоб бермаслик фактлари ҳам йўқ эмас. Коммунист раҳбарларнинг бир қисми омма орасида тарбиявий иш олиб боришдек партия топшириғини бажаришда лоқайдликка йўл қўймоқда. Чунончи, район хўжаликлараро бўрдоқичилик корхонасининг директори А. Қодировнинг фаолиятида шундай ҳоллар содир бўлаётир. У меҳнат коллективида узлуксиз тарбия ишини олиб бориш ўрнига буйруқбозлик, расмиятчилик билан шуғулланишни афзал кўраётир. Ундан:

— Сизга қандай партиявий топшириқ берилган? — деб сўрадик. Афсуски, йирик бир коллективнинг раҳбари бу саволга тайинли жавоб бера олмади.

Меҳнаткашларнинг иқтисодий билимдонлигини ошириш туб бурилиш даврининг муҳим вазифасидир. Афсуски, бир қатор партия ташкилотларида ўқувларнинг самарасини оширишга етарли эътибор берилмаяпти. Тингловчилар машғулотлар мобайнида олган билимларини ишлаб чиқаришга қандай жорий этаётганлиги билан қизиқмаётирлар. Чунончи, «Партия ХХ съезди» совхозида меҳнаткашлар иқтисодий ўқув машғулотларида қишлоқ хўжалигида пудрат усулининг имкониятларига доир курсни ўрганишди. Бироқ партия комитети хўжаликда пудрат усулини жорий этиш билан изчил шуғулланмади. Бинобарин, машғулотлар қуруқ қироатхонликдан иборат бўлиб қолди.

СЎЗАМОЛЛИК БИЛАН ИШ БИТМАЙДИ

Бешариқда шундай бир воқеани гапириб беришди. Маҳаллий Советларга бўлиб ўтган кейинги сайловга тайёргарлик мобайнида номзодларга кўпгина наказлар берилган эди. Чунончи, халқ депутатлигига номзод К. Пайғамов билан учрашув чоғида шаҳар йўл ҳаракатини тартибга солувчи белгилар ўрнатишга ёрдамлашиш сўралган эди. Аммо, сайлов ўтгандан кейиноқ халқ депутати ўзига берилган наказни унутиб қўйди. Унинг бажарилиши билан қизиқмади. Натижада уч йил илгари уч минг сўмга сотиб олинган светофор қурилмалари ҳануз чанг босиб ётибди.

Биз депутат — халқ хизматкори деймиз. Бу тушунча жамиятимизнинг демократизмидан, Советларнинг чинакам халқ ҳокимияти органи эканлиги хусусиятидан келиб чиқади. Бинобарин, халқ депутати ҳамиша ўз сайловчилари хизматида камарбаста туриши лозим.

Ўтган сайловда Бешариқ шаҳар Совети депутатларига саноат ва капитал қурилишга оид 15 та, коммунал хўжалик, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга оид 40 та, хонадонларни газлаштиришга тааллуқли 9 та, аҳолини ичимлик сув билан таъминлаш ҳақида 11 та наказ тушган эди. Шу йилнинг сентябрь ойига қадар халқ депутатлари ўз сайловчиларининг ҳар 3 наказидан 2 тасини бажаришга эришдилар.

Халқ депутатларининг бевосита аралашуви туфайли 8-ўрта мактаб учун қурилаётган 624 ўринли бинони ишга тушириш тезлашди. Совхоз-техникум учун янги корпус қурилди. Наказларнинг бажарилиши районда ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, умумий овқатланиш корхоналари тармоғини кенгайтириш, спорт базасини мустаҳкамлаш имкониятини бермоқда.

Лекин шундай халқ депутатлари ҳам борки, улар ўзларига берилган наказнинг тақдири билан асло қизиқмаётирлар. Район Советининг депутатларидан З. Холматова, Р. Омонов, М. Раҳматуллаева, М. Бойматов ўртоқларга берилган наказларни бажаришга ҳамон киришилгани йўқ.

Район маҳаллий Советлари ўз ишларини қайта қуриб олиш йўлида тобора изчил изланаётирлар. Бунда даврнинг шиддатли оқимини чуқур ҳис этиш туйғуси яққол сезилмоқда. Халқ депутатининг мусаффо қиёфаси учун масъулият кучайтирилмоқда. Ишончни оқламаётган шахслар депутатлик ваколатларидан маҳрум этилаётир.

Қўчқор Йўлдошев олий малакали врач бўлиб етишди. Уни институтда ўқитиш, етук мутахассис қилиб тарбиялаш учун давлат олти ярим минг сўм маблағ сарфлади. Дипломли мутахассиснинг самарали меҳнат қилиши учун қулай шароит яратиб берилди. Дастлабки пайтда у умумхалқ ардоғига муносиб бўлишга ҳаракат қилди, албатта. Унинг озми-кўпми меҳнати тақдирланиб, бош врач лавозимига кўтарилди. Кўп ўтмай район Совети депутатлигига сайланди.

Лекин Қўчқор Йўлдошевнинг хатти-ҳаракатида ўзига бино қўйишлик, худбинлик ҳолатлари кўзга ташлана бошлади. У ўзига кўрсатилаётган ҳурмат-эҳтиромнинг қадрига етмади. Димоғ пайдо бўлди, ўз манфаатини устун қўйди. Бора-бора у давлат маблағларига қўл чўза бошлади. Сайловчилар наказларини бажаришга, ҳатто уларни қабул қилишга ҳам вақт «тополмай қолди». Эгри йўллар билан жамоатчиликнинг саккиз минг сўм маблағини ўзлаштириб юборди. Табиийки, сайловчилар бундай шахсга халқ депутати мандатини ишонишмасди. У район Совети депутатлигидан чақириб олинди.

Сайлов округи ҳар бир депутат учун фаолият майдонидир. Халқ депутати ўз сайловчиларининг наказларини бажариш юзасидан амалий чоралар кўриши, ўз ҳуқуқларидан қатъият билан фойдаланиши муҳим

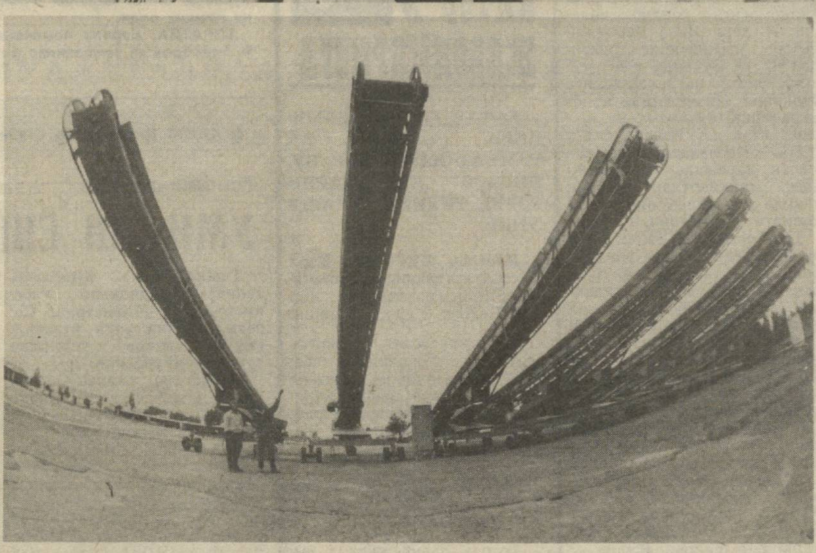

Суратларда: 1. Ўзбекистон районидаги қўриқ «Қолгандарё» совхози директори Валижон Ҳамроқулов (ўртада) механизаторлар Абдулла Усмонов, Валижон Алиев, Исоқжон Нуралиев ва совхоз бош инженери Тоҳир Зоҳидовлар билан терим олдидан суҳбатлашмоқда. 2. Солижон Алиев бошлиқ оилавий звено. Звено аъзолари кунига эл хирмонига бир тоннадан ошириб «оқ олтин» тўкишмоқда. 3. Киров районидаги Борисовский пахта тайёрлаш пункти съездлар йили ҳосилини қабул қилишга тахт.

Ш. Олимов фотолари. (ЎзТАГ).

ВАЪДАЛАР ҚУРУҚ ЭМАСМИ?

Ўтган йили район хўжаликлари 67 минг тоннадан кўпроқ пахта етиштириб, катта муваффақиятга эришган эдилар. Лекин мана шу ютуқ замирида шундай нуқсонлар ҳам содир бўлдики, уларни таҳлил этиш, хулоса чиқариш лозим эди. Чунончи, **ўтган мавсумда машиналар билан аранг 8229 тонна пахта терилди. Терим чўзилиб, унга кўпдан кўп ёрдамчиларни жалб этишга тўғри келди. Ердамчиларнинг меҳнати учун 1 миллион 536 минг сўм ҳақ тўланди.**

Бу йил ўша қийинчиликлардан хулоса чиқариш ҳақида кўп гапирилди. Ҳосилнинг асосий қисмини машиналар билан териб олиш, пахта таннархини арзонлаштириш, шу тариқа хўжаликлар экономикасини мустаҳкамлашга қаратилган тадбирлар белгиланди.

Афсуски, устахоналарда бўлганимизда райондаги айрим масъул ходимларнинг сўзи билан иши орасида фарқ катта эканлигини кўрдик. Йиғим-теримни механизациялаш қуруқ ваъда бўлиб қолиши мумкинлигини кўрсатувчи фактлар оз эмас. Чунончи, «Партия ХХ съезди» совхози устахонасида ремонтнинг тез, сифатли тугатилиши учун етарли шароит йўқ. Аввало эҳтиёт қисмлар етишмайди. Натижада шошма-шошарликка йўл қўйилмоқда. Енгил-елпи созлаб чиқилган агрегатлар ҳам тайёрлик чизиғига... судраб келтириб қўйилмоқда. Маълумотларда 57 та терим машинасининг 35 таси тайёр эканлиги қайд этилган. Лекин суҳбат чоғида бош инженер Ҳасанжон Тожиев:

— Очиғини айтганда машиналарнинг 24 тасигина ишга тайёр, — деди.

Хўш, шундай экан, маълумотларда рақамларни кўпиртиришнинг нима ҳожати бор? Хўжалик раҳбарлари бу билан кимни алдашмоқчи?

«Октябрь 40 йиллиги» совхозида жами ҳосилнинг ярмидан кўпроғини машиналар билан териб олиш режалаштирилган. Совхозда бунинг учун етарли техника мавжуд. Лекин, мана шу терим агрегатларини мавсумга ҳозирлаш асло қаноатланарли эмас. Маълумотларда терим машиналарининг ярмидан кўпроғи — 35 та «зангори кема» ишга тайёр, деб кўрсатилган. Бироқ тайёргарлик чизиғида турган агрегатлар 20 та, холос.

Машина теримига тайёргарлик ишлари қониқарсиз. Боз устига устахоналарда сукунат. Ремонтчилар ўртасида интизом бўш. Ким ишга чиққанлиги, ким нимани созлаётганлиги билан ҳеч ким қизиқмайди.

«Октябрь 40 йиллиги» совхозининг механизатори Х. Кенжаев билан суҳбатлашдик. Унинг бу йилги мажбурияти, мусобақадоши, ўз «пўлат оти»ни пахтазорга олиб чиқишга шайлиги ёки шай эмаслигини суриштирдик. Ҳамма саволларимизга у елка қисиш билан жавоб берди.

Шундай ҳоллар ҳам юз **бермоқдаки, айрим хўжаликларда машина терими юзасидан нореал мажбуриятлар қабул қилинмоқда.** Жумладан «Бешариқ» совхоз-техникумида бўлганимизда бунинг гувоҳи бўлдик. Хўжаликда бу йил 8800 тонна ҳосилни машиналар билан териб олишмоқчи. Бироқ бу ерда атиги 48 та машина бор.

Умуман райондаги 228 та агрегатнинг 182 таси ремонтдан чиқарилган, холос. Бу машиналарнинг ҳам кўпчилиги майда-чуйда нуқсонлари билан тайёргарлик чизиғига қўйилган. Аҳволни ўнглаб олиш учун жиддий чоралар кўрилмас экан, район хўжаликларида ўтган йилги аҳвол такрорланиши хавфи бор.

МУСОБАҚАГА НИМАЛАР ЕТИШМАЙДИ?

Жадаллаштиришнинг бош омили — меҳнаткаш инсоннинг яшаши, унумли ишлаши, кўнгилли ҳордиқ чиқариши учун зарур шароит яратиб беришда қурувчилар меҳнати катта аҳамиятга эга. Район партия комитети, бошланғич партия ташкилотлари қишлоқ қурилиши суръатларини оширишга муайян даражада эътиборни кучайтирганликларининг боиси мана шунда. Қурувчилар ўн иккинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун суръатни кескин оширганликлари кўриниб турибди. Иш сифати тобора кам эътироз туғдирмоқда. Шу йилнинг 8 ойида 10 миллион 711 минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. Планга қўшимча 291 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

Қурилиш участкаларида бўлганимизда, бинокорлар, қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари билан суҳбатлашганимизда бир рақамни алоҳида таъкидлашди: саккиз миллион сўм! Бу йил районда фойдаланишга топширилиши лозим бўлган объектларнинг қиймати ўзлаштирилиши зарур капитал маблағ миқдоридан шунча кўп. Чунки қишлоқ қурилишига эътибор кучайганлиги туфайли йиллаб судралиб келаётган ўндан ортиқ қурилиш объектини шу йил узил-кесил ишга тушириш режалаштирилмоқда. Шуни айтиш лозимки, бу режа изчил бажарилаётир.

Тошариқ қишлоғида 624 ўринли мактаб қурилиши кўп йиллардан буён чўзилиб келарди. Халқ депутатларининг жонкуярлиги, қурувчиларнинг фидокорлиги билан бу бино шу йил тўла қўлдан чиқарилди. «СССР 60 йиллиги» совхозида 16-мактаб учун қурилаётган қўшимча бинода қурувчилар иш бошлашганига 14 йил бўлди. Узоқ муддат судралиб келган мана шу қурилиш район агросаноат бирлашмаси советининг қатъий ҳаракати туфайли бу йил поёнига етказилди. Етарли ишчи кучи ва техника бу ерга жамланди. Янги ўқув йили арафасида барча ишлар тугалланди.

3-механизациялашган кўчма колоннанинг Баҳодир Охунов раҳбарлик қилаётган коллективи ҳозирги кунда мана шундай «туя гўшти еган» объектлардан бири — Горск посёлкасидаги 105 ўринли касалхона биносини шу йил узил-кесил қўлдан чиқариш учун қизғин иш олиб бормоқда.

Бироқ қурилиш ташкилотлари яна ҳам аниқ режа асосида ишлашлари мумкин. Суръат ва сифатни яна ҳам ошириш имкониятлари бор. Меҳнат интизоми бўшлиги, уюшқоқлик етарли эмаслиги бу ўринда асосий тўғаноқ бўлиб турибди. Лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш, планлаштириш ва қурилиш материаллари таъминотидаги номутаносиблик ҳам иш суръатини пасайтирмоқда. Шу ерда бир мисол келтириш ўринли. Агросаноат бирлашмаси бу йил 2700 квадрат-метр кооператив уй-жой қурилишини планлаштирган. Ўтган саккиз ой давомида атиги 74 минг сўмлик иш бажарилиб, тўрттагина кооператив уй қурилди. 95-механизациялашган кўчма колонна учун топшириқлар белгиланган. Лекин қурилиш олиб бориладиган майдон вақтида ажратилмаган. Бу чалкашлик муҳим план бажарилмай қолишига олиб келмоқда.

Қурилиш коллективларида сифатсиз лойиҳа асосида иш бошлаш, унга катта-кичик тузатишлар киритиш фактлари ҳануз юз бериб турибди. Чунончи, «Искра» колхози территориясида барпо этилаётган 100 ўринли профилакторий қурилишида шундай бўлмоқда. Лойиҳага тузатишлар киритиш қурилишни 200 минг сўмга қимматлаштириб юборди. **Бу тузатишни лойиҳага киритган Ўзбекистон колхозлараро соғломлаштириш муассасалари қуриш тресги раҳбарлари эса бу қурилишни тегишли материаллар билан таъминлаш чораларини кўрмаганлар.** Натижада шу ишга тушириладиган объектда ишлар чўзилиб кетмоқда.

Қурилиш материаллари билан таъминлашдаги узилишлар туфайли хўжаликлараро бўрдоқичилик корхонаси ва бошқа бир қатор ишлаб чиқариш объектларида ҳам ишлар пайсалга солинаётир. Қурувчиларнинг кўп вақти беҳуда ўтмоқда, катта-кичик механизмлар бекор турибди.

Мусобақада ошкоралик таъминланмаётир. Қурилиш ташкилотлари ўртасида амалий меҳнат беллашуви ташкил этилмаган. Бошланғич партия ва касаба союз ташкилотлари меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун ҳамиша ҳам қатъиятли чоралар кўраётганлари йўқ. Натижада ойнинг охирларида штурмчилик авж олмоқда.

ҲИСОБОТЛАР ҲАЙБАТЛИ, АМАЛДА ЭСА...

Маданий-спорт комплекслари бугун қишлоқ меҳнаткашларининг ҳаётига тобора чуқур сингиб бормоқда. Улар меҳнаткашлар ўртасида маданий-оқартув, оммавий-сиёсий ишларни олиб боришнинг чинакам марказларига айланаётир. Янгича урф-одатларни пропаганда қилиш, илмий атеистик мавзуларда суҳбатлар, мунозара кечалари ўтказиш анъана бўлиб қолди. Оғзаки журналлар, савол-жавоб кечалари, китобхонлар конференцияларига тобора кўп одам тўпланмоқда.

Киров номли совхоз маданият-спорт комплекси кенгаши ибратли тадбирларни амалга ошираётир. Кенгаш раисининг ўринбосари К. Каримова комплексда амалга оширилаётган ишлар ҳақида гапириб берди. Бу ердаги хотин-қизлар халқ университетида уч йилдан буён мунтазам машғулот ўтказилмоқда. Турмуш маданиятини юксалтириш мавзуига бағишланган лекция ва суҳбатлар катта қизиқиш туғдирмоқда. Машғулотларда рўзғор ишларини олиб бориш, хонадонларни жиҳозлаш, пазандалик, бола тарбияси масалаларига кенг ўрин берилмоқда. Комплексда оммавий байрамлар, кечалар тез-тез ўтказиляпти. Шоирлар, уруш ва меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорларининг ибратли мулоҳазалари қишлоқ аҳлида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Комплексда СССР спорт мастери Жўрақўзи Турсуматов спорт машғулотларини юқори савияда ташкил этаётир. Турли тўгаракларга 200 дан ортиқ киши қатнашмоқда. «Марксизм-ленинизм дин тўғрисида», «Янги урф-одатларнинг прогрессив аҳамияти» мавзуларида туркум лекциялар ўқиляпти. «Хурофотдан — маърифатга», «Мўъжизасиз мўъжизалар», «Бизнинг ўлка», мавзуларида кечалар ўтказилди. Уларни ташкил этишда маданият ходимларидан Р. Ҳайдаров, Х. Чўлпонова, Х. Холматов, Ш. Тўйчиевалар самарали фаолият кўрсатдилар.

Аммо барча маданият-спорт комплексларида ҳам мана шундай қизиқарли ишлар олиб борилаётир деб бўлмайди. У ёки бу колхозда бўлганимизда партия ташкилотчилари «ўнта клубимиз бор,» «ўн тўртта кутубхонамиз ишлаб турибди», «барча болаларнинг деярли 70 проценти боғчаларга қатнамоқда» дея катта-катта рақамларни тилга олишди. Лекин бу маданият муассасаларида қандай ишлар амалга оширилаётганлиги билан кўпинча бевосита қизиқишмайди. Натижада данғиллама клублар, кўпдан-кўп қизиқарли китоблар жамланган кутубхоналар ҳувиллаб турган ҳолатлари йўқ эмас.

Чунончи, болалар боғчаларини олиб кўрайлик. «Бешариқ» совхоз-техникумида 23 та доимий болалар боғчаси бор. Дала шийпонларида эса кўплаб мавсумий боғчалар ташкил этилган. Уларга жами 2587 бола қатнаётир. Бир хўжалик учун катта рақам, албатта. Бироқ унинг территориясидаги мактабгача тарбия ёшида бўлган кичкинтойлар 4197 кишини ташкил этишини ҳисобга олсак, ҳали 1610 бола боғча-яслилардан ташқарида қолаётганлигини кўрамиз.

Совхознинг «Октябрь 40 йиллиги» бўлимидаги 2-бригада, Свердлов номли бўлимдаги 1-бригада, дала шийпонларидаги мавсумий боғчаларда меню бир хил. Кичкинтойларга кўпинча бир хил овқат, қуруқ чой-нон берилмоқда. «Коммунизм» бўлими бошқарувчиси Melиқўзи Маҳкамов мавсумий боғчалардаги шароитни кўриб, ўзини кўрмаганга олади. Бу боғчада на каравот, на ўйинчоқ бор. Кўпинча болалар вақтида овқатлантирилмайди. Уларни медицина назоратидан ўтказиб туриш ҳам эътибордан четда.

«Москва» колхозининг 4. бригадаси мавсумий боғчасида ҳаммаёқ ифлос. Тарбиячилар санитария-гигиена қоидаларига амал қилмаётирлар. Бунақанги ранг кўр, ҳол сўр, дейдиган мактабгача тарбия муассасалари бошқа хўжаликларда ҳам учрайди.

Қайси боғча-яслида бўлмайлик, мана шундай камчиликларнинг гувоҳи бўлдик. Болаларга берилаётган овқатларнинг хили кам. Кўздан кечирилган боғчаларда сариёғ, пишлоқ, мева шарбатлари, тухум берилмаётир. Ҳисоботларда эса кўпинча катта-катта рақамлар кўзга ташланади. Боғчалардаги аҳвол эса бунинг аксини кўрсатади.

Биз район хўжаликларида бўлганимизда одамларда йилни муваффақиятли якунлаш учун ёппасига интилиш руҳи кучли эканлигини кўрдик. Уларнинг интилишларини, меҳнат ҳаракатини, ғайратини йўналтириш, социалистик мусобақани оқилона ташкил этиш, унинг ошкоралигини таъминлаш партия ташкилотларининг муҳим вазифасидир. Улар ўз ишларини ўзил-кесил қайта қуриб олишлари, қисқа муддатда ишни амалий жиҳатдан жонлантириб юборишлари лозим. Давр илгари сураётган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши, план ва мажбуриятларнинг вақтида уддаланиши шуни тақозо этмоқда.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ, А. АБДУБАННОПОВ, М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА, К. РИХСИЕВ, О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.
А. ИБОДИНОВ, Б. ФОЗИЛХЎЖАЕВ,
«Коммуна» газетасининг мухбирлари.

Ахборот

СУРХОНДАРЁ

ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ЯХШИЛАНМОҚДА

Олтинсой районидаги Карл Маркс номли совхоз меҳнаткашларига янги радиоузел хизмат қила бошлади. Эндиликда олис тоғ қишлоқлари — Вахшивор ва Тўхтамиш аҳолиси барча янгиликлардан хабардор бўлмоқда.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Йирик гидротехника иншоотларидан бири — Тўполанг сув омбори қурувчилари ажойиб ғалабага эришдилар. Улар сув тақчиллиги шароитида техника воситаларидан унумли фойдаланиб, белгиланган топшириқни бир йил илгари уддалаб, 10 миллион кубометр сув тўплашга эришдилар. Натижада Сариосиё ва Денов районларида ғўза ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини обиҳаёт билан мунтазам таъминлаш имконияти яратилди. Бундан Шўрчи ва Қумқўрғон райони хўжаликлари ҳам баҳраманд бўлмоқдалар.

ТЕЛЕМИНОРА БЎЙИ ЧЎЗМОҚДА

Уч қизил телеминораси 350 метрга бўй чўзади. Ҳозирча унинг бўйи 250 метрга етди. Бу ажойиб ноёб қурилиш ниҳоясига етгач, умумиттифоқ ва республика телерадио алоқаларини қабул қилиш, кўрсатиш ва эшиттириш сифати бекиёс яхшиланади.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОЛТОЙШУНОСЛАРНИНГ ХАЛҚАРО АНЖУМАНИ

Тошкентда Халқаро Олтойшунослик Доимий Конференциясининг XXIX сессияси давом этмоқда. Дунёнинг турли мамлакатларидан келган олимлар бир ҳафта давомида Олтой тилларида гаплашувчи халқларнинг тарихий-маданий алоқалари масаласида ўзаро фикр алмашадилар.

Шу муносабат билан жамоатчи мухбиримиз Халқаро Олтойшунослик Доимий Конференциясининг Ўзбекистон ташкилот комитетининг раиси, республика Фанлар академиясининг вице-президенти Э. Ю. Юсупов билан суҳбатлашди.

— Эркин Юсупович, Халқаро олтойшунослик ташкилоти ҳақида газетхонларимизга гапириб берсангиз.

— Урал-Олтой тилларининг, хусусан, Олтой тилларининг ўзаро қариндошлиги тўғрисидаги дастлабки илмий назария эълон қилинганига 250 йилдан ошди. Шу вақт ичида Олтой назарияси қиёсий-тарихий тилшуносликнинг алоҳида соҳасига — олтойшуносликка айланди. Олтойшунослик ва унинг тармоқлари билан шуғулланадиган илмий марказлар ташкил топди. Ҳозир ана шу фан билан шуғулланувчи илмий марказлар ва олимлар дунёнинг турли мамлакатларида иш олиб бораётганлиги бу соҳанинг қанчалик тараққий қилганидан далолат беради. 1958 йили АҚШда ташкил этилган Халқаро Олтойшунослик Доимий Конференцияси ана шу илмий марказларни бирлаштирди. Доимий штаби Индиана университетига жойлашган бу бирлашмага профессор Д. Синор Бош секретардир.

Олтой тиллари оиласи уч йирик группани ўз ичига олади. Булар турк, мўғул, тунгус-манжур тиллари группасидир. Япон ва корейс тилларини Олтой тиллари оиласига киритувчи олимлар ҳам бор. Бу ҳол мазкур халқларнинг тили, адабиёт ва маданиятини, ўзаро ва бошқа халқлар билан муносабатларини ўрганиш ҳозирги давр учун ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатади. Чунки турли халқлар, миллатларнинг ўзаро муносабатларини ўрганиш ҳамжиҳатлик, тинчлик ғояларининг тантанасига хизмат қилади.

— Мамлакатимизда биринчи бор ўтаётган бу илмий сессиянинг айнан Тошкентда ўтказилишини қандай изоҳлайсиз?

— Маълумки, Тошкент мамлакатимиздаги энг йирик фан ва маданият ўчоқларидан биридир. Қолаверса, республикамизда олтойшунослик, айниқса, туркий тилларда сўзлашувчи халқларнинг тили, оғзаки ҳамда ёзма адабиёти, маданияти, архитектура ёдгорликларини ўрганиш бўйича катта ишлар олиб борилмоқда. Бу жиҳатдан, А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтида, Ҳ. Сулаймонов номидаги Қўлёзмалар институти ва бошқа кўплаб олий ўқув юртларида амалга оширилаётган ишларнинг аҳамияти каттадир.

Халқаро Олтойшунослик Доимий Конференциясининг шу кунгача дунёнинг турли шаҳарларида 28 сессияси ўтказилган. Навбатдаги сессиянинг Тошкентда ўтказилиши совет, шу жумладан, ўзбек олтойшуносларини хизматларининг эътироф этилиши деб тушунмоқ керак.

— Сессия ишида таниқли олимлардан кимлар иштирок этяпти? Умуман, бу анжуманнинг илмий аҳамияти қандай?

— Конференция ишида жаҳондаги турли давлатлардан келган 69 олим илмий докладлари ва ахборотлари билан қатнашади. Улар орасида таниқли олтойшунослардан А. Рона-Таш (Венгрия), Ханс Петер, Фитце (ГДР), А. Бодроглигети (АҚШ), Мураема Ситиро (Япония), В. Винтер (ГФР), О. Ф. Серткая (Туркия), Совет олимларидан эса В. М. Солнцев, Э. Р. Тенишев, Н. А. Баскаков сингари машҳур тилшуносларнинг маърузалари ғоят қизиқарли ва муҳим бўлиши кутилмоқда. Бу эса шубҳасиз ана шу регионда яшовчи халқларнинг ўзаро жипслашувида, тинч-тотув яшашларида катта роль ўйнайди.

— Ўзбекистон олимларининг олтойшунослик илмига қўшаётган ҳиссалари ҳақида гапириб берсангиз?

— Ўзбекистонда олтойшунослик, айниқса, унинг ўзбек тили ва адабиёти билан боғлиқ бўлган соҳалари муайян тараққиёт йўлини босиб ўтди. Бу ўринда Ойбек, Ғафур Ғулом, Ҳоди Зариф, Иззат Султонов, Воҳид Зоҳидов, Аюб Ғуломов, Ғани Абдураҳмоновларнинг хизматлари каттадир. Кўптилли олим, ҳамюртимиз Е. Д. Поливановнинг Олтойшуносликка қўшган ҳиссаси улкан.

— Жаҳон жамоатчилиги М. С. Горбачевнинг ядро қуроли синовларини тўхтатиш ҳақидаги янги Баёнотини зўр қизиқиш билан кутиб олди. Ер юзидаги яхши ниятли кишиларнинг барчаси ана шу чақириққа қўшилиб, янги — XXI асрга ядро қуролсиз қадам қўйиш учун кураш бошладилар. Тинчлик учун кураш масаласида халқаро олтойшунослик ҳаракатининг роли ҳақида нима дея оласиз?

— Турли илмий анжуманларда бўлганидек, Халқаро Олтойшунослик Доимий Конференцияси қатнашчиларининг ҳам мақсади фақат Олтой тилларига мансуб халқларнигина эмас, балки, бутун дунё халқларини бир-бирига яқинлаштириш, улар ўртасида тинчлик ғояларини қарор топтиришга хизмат қилади. Жаҳондаги ҳар бир олим у хоҳ математик бўлсин, хоҳ врач, хоҳ олтойшунос бўлсин, атом қуролининг даҳшатли оқибатларини яхши тушунади. Бугунги кунда тинчликка барчамиз баббаравар масъулмиз! Тошкентда бўлиб ўтаётган бу илмий анжуман инсониятнинг тинчлик йўлидаги истаклари амалга ошишида катта роль ўйнайди, албатта.

БУЮРТМА УЙЛАР

● **Янгиариқ районидаги «Коммуна» колхозида механизатор Д. Собиров оиласи учун шинам коттеж одатдагидан икки баравар тез қуриб битказилди.**

Тракторчи Хоразм «Облремстройтрест»га мурожаат этиб, уй қуриб беришни илтимос қилди. Шундай буюртма уйларга Д. Собиров билан қарийб бир маҳалда хўжаликнинг яна уч оиласи ҳам кўчиб кирди.

Шахсий уйларни қуриб бериш — қишлоқ меҳнаткашларига хизмат қилишнинг янги бир усули бўлиб қолди, дейди трестнинг бош инженери Д. Назаров. — Область колхоз ва совхозларида йил охиригача якка буюртмаларга мувофиқ қарийб 500 минг сўмлик уй-жойлар қуриб берилади.

(ЎзТАГ).

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ. Шаҳрисабзликлар ҳамшаҳарлари, — таниқли полвон Эркин Холиқов билан ҳақли равишда фахрланишади. У Испанияда ўтказилган жаҳон кубоги учун курашда олтин медалли бўлиб, Ленинградда Европа чемпиони номини олди.

СУРАТДА: Европа чемпиони Э. Холиқов (чапда) устози Р. Бобоёров ва самбочилар билан ўзаро мулоқотда.

Ш. Шаропов фотоси (ЎзТАГ).

ЯХШИ ЭҲТИМОЛЛАР

ЖАҲОН МАТЕМАТИКЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ УЧРАШУВИДАН

Якшанба куни Ўзбекистон пойтахтида Бернулли номидаги жамиятнинг биринчи жаҳон конгресси тугади.

... Шу анжуманнинг рақам билан ифодаланувчи дастлабки якунларини компьютер билан суҳбатда чиқардик. «Конгрессни ўтказиш»га программаланган электрон-ҳисоблаш машинаси анжуманни ёпиш маросимида эҳтимоллар назарияси бўйича 1169 мутахассис ҳозир бўлганлигини хабар қилди.

— Аммо биз 1200 рақамини айтган эдик-ку...

— Анжуманда ҳаммаси бўлиб 1203 мутахассис қатнашди. — деди аниқлик киритиб компьютер. Шундан кейин ЭҲМ секциялар машғулотларида иштирок этгач, бошқа зарур ишлар билан жўнаб кетган қатнашчиларни айтиб берди.

— Секцияларда нима қилинди?

— 35 та секциянинг мажлисларида 319 та доклад ўқилди ва ахборот берилди, — деди компьютер. Ҳозирча «Давра столи» мунозараларида нутқлар сўзланиши ҳисобга олинмаган, деб қўшиб қўйди у.

Шундан кейин дисплей экранида конгресс ташкилотчиларининг электрон ёрдамчиси яна қандай жавоблар беришга тайёрлиги, унда ҳар бир мамлакатдан қатнашган одамлар тўғрисидаги, иштирокчиларнинг илмий даражалари ва унвонлари ҳақидаги, ёш состави тўғрисидаги маълумотлар борлиги ҳақидаги хабар пайдо бўлди. Биз охирги маълумотни айтиб беришни сўрадик, шунда компьютер дарҳол маълумот берди — анжуманнинг энг ёш қатнашчиси Англиянинг Оксфорд университетидан келган 25 яшар Анжела Маклиндир. Совет математика тарихчиси А. П. Юшкевичнинг ёши эса ундан уч баравар катта.

— Мен бундай конгрессда биринчи бор қатнашишим, — деди А. Маклин.

— Мен ҳам, — деб қўшиб қўйди тарихчи. — Учрашувимизнинг бошқа қатнашчилари ҳам шундай жавоб қайтарадилар, деб ўйлайман: Тошкент конгресси — Якоб Бернулли номли жамият тарихидаги биринчи анжумандир.

«Давра столи» мунозарасидаги нутқларда. Ўзбекистон ахборот агентлигининг мухбири билан суҳбатларда ҳозирги замоннинг энг атоқли математиклари Тошкент конгрессига жуда юқори баҳо бердилар.

— Бу конгресс эҳтимоллар назариясини ва математик статистикани ривожлантиришдаги салмоқли босқич бўлди, — деди академик Ю. В. Прохоров. — Бу гап фундаментал тадқиқотларга ҳам, уларнинг натижаларини татбиқ этишга ҳам таалluқлидир. Бундан беш-олти йил муқаддам биз йигирматага яқин турли йўналишни тилга олар эдик, Тошкентда эса 35 та секция тузишга тўғри келди, улардан ҳар бири математик методларнинг назариясида ҳам, татбиқида ҳам салмоқли натижаларни акс эттирди. Аммо проблемалар доираси кенгайганлиги эмас, вазифаларни ўртага қўйиш ва ҳал этиш даражаси анча юқори поғонага кўтарилганлиги ҳам кишини хурсанд қилади.

Мамлакатимиздаги кўпгина илмий марказларнинг ажойиб имкониятлари яна намойиш этилганлиги қувончлидир. Москва, Ленинград, Киев, Вильнюс, Новосибирск, Тошкент ва бошқа шаҳарлар математикларининг ишлари зўр қизиқиш уйғотди. Конгресс мезбонлари уни жуда яхши ташкил этибгина қолмай, шу билан бирга унинг илмий натижаларига жуда катта ҳисса қўшганликларини ҳам таъкидлаб ўтмоқчиман. Тошкент давлат университетининг асосчиларидан бири Всеволод Иванович Романовский яратган эҳтимоллар назарияси ва математик статистика мактаби Т. А. Сарымсоқовнинг, С. Х. Сироҗиддиновнинг, кекса, ўрта, ёш авлодга мансуб бошқа олимларнинг ишларида муваффақиятли ривожлантирилмоқда. Мана шу давомийлик — янги ютуқларнинг гаровидир.

Профессор Крис Хайде (Австралия) Тошкент конгрессини эҳтимоллар назарияси ва математик статистика соҳасидаги илмий кучларни бирлаштиришнинг ноёб имконияти деб атади.

— Бу учрашув ривожланиш даражасидан қатъи назар, кўпгина мамлакатлар фанини ривожлантириш йилномасига ёзилиб қолади, — деди Якоб Бернулли номли жамиятнинг президенти. — Бу ерда конгресснинг барча қатнашчиларига ўзларини қизиқтирган проблемаларни муҳокама қилишгина эмас, шу билан бирга ўзаро маслаҳатлашиш, энг юксак даражада биргаликдаги тадқиқотлар ўтказиш ҳақида келишиб олиш имконияти ҳам берилди.

Профессор К. Хайде яна бундай деди: илм-фаннинг ролига — тинчлик ва равнақ йўлида меҳнат қилайлик, деган мазмунда бир хил назар билан қаралганлиги ҳам конгресснинг ишига кўмаклашди. Бу ерда «Шарқ» ва «Ғарб» деган сиёсий тушунчаларни қарама-қарши қўйишга барҳам берилди. Биз конгресс кунларида рўй берган бир-бирига зид икки воқеа: ядро портлатишлари хусусидаги совет мораторийси тасдиқланганлиги ва АҚШда ядро қуроли яна синалганлиги хусусида ҳам ягона бир фикрни айтдик.

Дунё кўпроқ куч ва маблағини бунёдкорликка сарфлайдиган бўлишини истаймиз. Бу ишга математиклар ҳам ҳисса қўшишга тайёрдирлар. Тошкент конгрессини ўтказиш тажрибаси Якоб Бернулли номли жамият қатнашчиларининг 1990 йилда Шимолий Америкада ўтказиш мўлжалланаётган навбатдаги учрашувида фойдали бўлади, деб умид қиламиз.

... Конгресс кўпгина янги ишларни бошлаб берди, чунончи янги алоқалар ўрнатилди, биргаликдаги тадқиқотларнинг мавзулари белгиланди; турли мамлакатларнинг нашриётлари китобларни таржима қилиш ва чиқариш тўғрисида битимлар тузишди. Ниҳоят, Тошкент конгрессининг материаллари совет олимлари чиқара бошлаган эҳтимоллар назарияси ва математик статистикага оид биринчи энциклопедияни чиқаришга ёрдам беради.

Е. ЕФИМОВ,
ЎзТАГ обзорчиси.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

ҒАФУР ҒУЛОМ НОМИДАГИ АДАБИЁТ ВА САНЪАТ НАШРИЁТИ ҚУЙИДАГИ КИТОБЛАРНИ ЎЗБЕК ТИЛИДА НАШР ЭТДИ:

Проспер МЕРИМЕ. Карл IX салтанатининг йилномаси. Роман, новеллалар. 464 бет. Баҳоси 2 сўм 50 тийин.

Бу китобга кирган асарларда ҳоким табақа кишиларининг маънавий қиёфалари, оддий халқнинг эса покиза ва довюраклиги санъаткорона акс эттирилган.

Георгий ТУШКАН. Жўра. Роман. 544 бет. Баҳоси 1 сўм 30 тийин.

Асарда оддий қирғиз йигити Жўранинг босмачиларга қарши кураш даврида ёш Совет ҳукуматини сақлаб қолиш учун кўрсатган жасоратлари, характерининг тобланиши жуда қизиқарли қилиб тасвирланади.

Саид АЛИЕВ. Унутилмас саҳифалар. Адабий мақолалар, хотиралар, қайдлар. 128 бет. Баҳоси 15 тийин.

Китобда Ҳамза, Айний, Ойбек сингари адиблар ҳаёти ва асарларининг Бухоро билан боғлиқ нуқталари, ўзбек-тожик адабий алоқаларининг нисбатан кам ўрганилган қирралари ўзига хос йўсинда қаламга олинади.

Фармон РАЙҲОНОВ. Шеър қанотидаги юлдузлар. 132 бет. Баҳоси 35 тийин.

Бу рисолада бадиий ижоднинг муҳим масалаларидан бири — ўзбек фольклоридаги қофиянинг табиати таҳлил қилинади.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ТЕННИС:

УМИДЛИ ЁШЛАР КЎРИГИ

Тошкентдаги «Динамо» теннис стадионида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети соврини учун ўтказилган VI Халқаро ўсмирлар турнири якунланди.

Анъанавий равишда ўтказилиб келинаётган халқаро мусобақа республикамизда спортнинг теннис турини ривожлантириш, оммавийлигини таъминлаш, маҳоратли спортчиларни тарбиялашда алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Маълумки, ёш теннисчилар баҳси 1981 йили илк бор ўтказилган эди. Дастлабки турнирда социалистик мамлакатларнинг спортчилари ўзаро куч синашишганди. Икки йил бўлдики, бу мусобақанинг халқаро аҳамияти ошди. Боиси, халқаро теннис федерацияси томонидан «Гран-при» ситемасига киритилди. Республикамиз пойтахти эса теннис ривожланган марказ сифатида халқаро теннис федерацияси рўйхатига олинди.

Соврин учун ўтказилаётган халқаро мусобақалар баҳор кезлари бўларди. Икки йилдан бери баъзи мулоҳазалар билан кузда ўтказилмоқда. Лекин ҳозирги мавсум спортнинг бир қанча турлари бўйича мусобақалар кўп ўтказиладиган палла бўлгани учун ҳам айрим мамлакатларнинг иштирокчиларига маъқул тушмаяпти. Чунончи, ўтган йилги баҳсда Польша ва Чехословакиядан вакиллар иштирок этишди, холос. Оқибатда бешинчи тоифага кирувчи мусобақалар сирасидан жой олишга мажбур бўлдик. Бу йилги турнирда эса Болгария, Венгрия, Куба, Польша, Румыния, Чехословакия, ГФР, СССР ва республикамиз теннисчилари иштирок этишди.

Ёш теннисчиларнинг ғолиблик учун курашлари муросасиз давом этди. Ўтган дам олиш куни умидли спортчилар ўртасида финал учрашувлари бўлиб ўтди. Яккама-якка учрашувларда польшалик теннисчиларга бас келадиган спортчилар топилмади. К. Новак билан М. Мруз ўртасидаги кураш 6:0, 6:2 ҳисобида якунланди. Чехословакиялик С. Поланова душанбелик О. Астафьевадан 6:1, 6:3 ҳисобида устун келиб, фахрли учинчи ўринни эгаллади. Йигитлар мусобақасида тбилисилик В. Габричидзе, ужгородлик И. Крачкога ютқазиб қўйди.

Жуфт бўлиб баҳслашишда минсклик Э. Шинкаренко билан киевлик Н. Медведовалар зафар қучишди. К. Новак билан М. Мруз мусобақанинг кумуш медалларини қўлга киритишди. Белоруссиялик С. Скакун билан РСФСР командаси вакили А. Златаустовлар бронза медали совриндори бўлишди.

Г. ДАШЕВСКИЙ,
мусобақа бош судьяси.

[«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 18 сентябрда чиқади].

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ✱ ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БОШҚАРМАСИНИНГ
37-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1986—1987 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти метро қурилиши учун мутахассислар тайёрлайди: қўлда пайвандлаш бўйича электр пайвандчи, электр-газ пайвандчи, бўёқчи-сувоқчи, дурадгор, пардозловчи, плитка ётқизувчи-сувоқчи, контроль-ўлчов асбоблари ва саноат ускуналари бўйича электрослесарь, автомобиллар ремонти бўйича слесарь, автомобиль йўли техникаси ремонти бўйича слесарь. **Ўқиш муддати —8 синф ҳажмида маълумотлилар учун 3 йил;**

бўёқчи-сувоқчи, пардозловчи-плитка ётқизувчи, қўлда пайвандлаш бўйича электр пайвандчи. **Ўқиш муддати ўрта маълумотлилар учун 1 йил;**

ТОКАРЬ. Ўқиш муддати ўрта маълумотлилар учун 6 ой.

Билим юртига 8—10 синф ҳажмида маълумотли йигит-қизлар қабул қилинади.

8-синфни битириб ўқишга кирганлар тўлиқ давлат таъминотида бўладилар (дам олиш кунлари кийиладиган кийимлар ва иш кийимлари, ҳар куни уч маҳал овқат билан таъминланадилар). Ўқишни битирганлар эгаллаган ихтисоси бўйича берилган разряд ёзиб кўрсатилган ва ўрта маълумот ҳақида диплом оладилар.

Ўрта маълумот билан ўқишга кирганларга ҳар ойда 80 сўмдан 94 сўмгача стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчилар ишлаб топган меҳнат ҳақларининг 50 процентини оладилар.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ

Билим юртини битирганлар темир йўл транспорти ходимлари учун белгиланган ҳамма имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганларга ўз ихтисоси бўйича олий ўқув юртига кириб ўқиш учун йўлланма берилади.

Билим юрти яхши жиҳозланган кабинетлар, ишлаб чиқариш устахоналари, спорт зали, ётоқхонага эга. Спорт секциялари ва турли хил тўгараклар ишлайди.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, мактабдан характеристика, 286-формадаги медицина справкаси, турар жойидан справка, 3х4 см ҳажмидаги 6 дона фотосурат, ариза.

Мурожаат учун адрес: 700156, Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, Д-20 квартали, 35-уй (50, 78, 94-автобуслар, 6, 11, 19-троллейбусларнинг «20-квартал» бекати).

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети
ГРАЖДАН АВИАЦИЯСИНИНГ 243-АВИА-РЕМОНТ ЗАВОДИ БАЗАСИДАГИ
20-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1986—1987 ўқув йили учун
қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учиш аппаратларини созловчи слесарь, авиадвигателларни созловчи слесарь, учиш аппаратлари ускуналари ва ремонти бўйича электромонтажчи, газ-электр пайвандчи, кенг профилли станокчи.

8-синф ҳажмида маълумотлилар учун ўқиш муддати 3 йил. Ўрта маълумотлилар учун эса ўқиш муддати 1 йил.

Билим юртига 15 ва ундан катта ёшдаги 8-10-синф ҳажмида маълумотли йигит-қизлар қабул қилинади.

Билим юртини битирганлар граждан авиациясининг 243-авиаремонт заводига ишга юборилади.

Завод хизматчилари граждан авиацияси учун белгиланган ҳамма имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртида 3 йил ўқийдиганлар тўла давлат таъминотида бўладилар, бир йил ўқийдиганларга эса ҳар ойда 70 сўм ҳажмида стипендия берилади.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даврида ишлаб топган меҳнат ҳақларининг 50 процентини оладилар.

Билим юртида ҳар хил тўгараклар ва спорт секциялари, вокал-чолғу ансамбли, мотоклуб, радиотехника секцияси ва ўқ отиш секциялари мавжуд. 16 ёшга тўлган ўқувчилар авиаклубга қабул қилинади.

Билим юртини муваффақиятли битирганлар граждан авиацияси институтлари ва билим юртлари ҳамда ҳарбий билим юртига ўқишга юборилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари шарт: билим юрти директори номига ариза, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, ота-онасининг иш жойидан справка, 286-формадаги медицина справкаси, турар жойидан справка, 5 дона 3х4 см., 3 дона 6х4 см. ҳажмидаги фотосурат.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Авиасозлар шаҳарчаси (25, 66, 61, 40э-автобусларнинг «Транспорт институти» бекати). Телефонлар: 99-96-46, 99-94-50.

«Юбилей» марказий спорт залида
19—28 сентябрь кунлари

МОСКВА ДАВЛАТ МУЗ УСТИДА БАЛЕТИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

Жаҳон, Европа ва Олимпиада чемпиони, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери
Марина ЧЕРКАСОВА
РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар
Владимир ЛУЗИН ва Зофяр ШОКИРОВ
уч марта СССР чемпиони
Людмила БАКУНИНА
икки марта СССР чемпиони, Европа биринчилигининг бронза медали совриндори ТАТЬЯНА ВОЙТЮК ва бошқалар қатнашадилар.

Постановкачи—СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Михаил ГОДЕНКО.

Бош дирижёр — Иосиф ПИЧХАДЗЕ.

ТОМОШАЛАР — 19, 22, 23, 24, 25, 26 сентябрь соат 20.00 да 20, 21, 27, 28 сентябрь соат 17.00 ва 20.00 да бошланади.

Билетлар «ЮБИЛЕЙ» Марказий спорт зали ва «Ўзбекконцерт» кассаларида сотилади.

«Узагропромстрой» бирлашмаси правленияси коллективи Сурхондарё область агросаноат комитети раисининг ўринбосари Э. М. Ангировга онаси
Шамсия АНГИРОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг «Промжилводстрой» тресги коллективи 4-кўчма механизациялашган қурилиш колоннасининг бош инженери М. М. Ҳусановга отаси
Миржамол ҲУСАНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш Бош бошқармасининг руҳий касалликлар клиник касалхонаси коллективи бош врач В. А. Саидаҳмедовга акаси
Анвар Аҳрорович САИДАҲМЕДОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тинглант, томоша қилинг — 16 СЕНТЯБРЬ, СЕШАНБА

ТВ

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.45 — Шахмат. Жаҳон чемпионати. 10.00 — «Ана Нет». Телеспектакль. 11.50 — Ҳужжатли фильмлар. 12.45 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Концерт. 16.25 — Телефильм. 16.35 — Кинооочерк. 16.55 — Концерт. 17.25 — Мультфильм. 17.35 — Ҳужжатли фильм. 18.15 — «Ишчилар йиғилиши». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.25 — Академик Б. Б. Пиотровский ҳузурида. 21.30 — «Время». 22.05 — «Касби — терговчи». Бадиий фильм. 2-серия. 23.15 — «Дунё воқеалари». 23.30 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Физика. 10.00 — Илмий-оммабоп фильм. 10.10 — Француз тили. 11.05 — Эстетик тарбия. 11.35 — Ботаника. 11.55 — «Шахмат мактаби». 12.25 — Илмий-оммабоп фильм. 13.00 — Михаил Светлов поэзияси. 14.20 — Қадимий рус санъати. 14.50 — В. Шукшин. Прозаси саҳифаларида. 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Музикали киоск». 19.15 — Ритмик гимнастика. 19.45 — «...16 ёшгача ва ундан катталар». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар!» 20.45 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I. 7.25 — Ритмик гимнастика. 7.50 — «Салом, кичкинтойлар!» 8.00 — «Пионер телетайпи». 8.10 — Телефильм. 8.20 — «Тонгги тароналар». 8.30 — «Ахборот». 8.50 — Телефильм. 16.35 — ЎзССР тарихи. 17.10 — Илмий-оммабоп фильм. 17.30 — «Сиҳат-саломатлик.» 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — «Гулхан шуълалари». 18.45 — Мультфильм. 19.05 — «Давр тақозоси билан». 19.30 — «Ахборот». 19.50 — «Идеологик иш — бутун партиянинг иши». 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — Киносайр. 23.00 — «Бугун оламда нима гап?».

ТОШКЕНТ-II. 19.30 — «Ракеталар учмасдиклари керак». Бадиий фильм. 21.00 — «Беш йиллик: ишлар ва одамлар». 21.30 — «Время».

Р

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — «Қўшиғимиз, Сизга армуғон». 9.30 — «Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар». 12.15 — «Ишчинома». 13.00 — «Чорвадор». 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Болалар учун ҳикоя. 18.15 — «Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш йўллари». 18.30 — Болалар учун концерт. 18.40 — «Огонёк». 19.25 — «Ёшлик». 20.50 — «Адабий ўқиш». 21.10 — Пахта далалари илғорлари учун концерт. 22.30 — Концерт. 23.20 — СССР халқлари спартакиадаси. Енгил атлетика. 23.30 — «Тинглаб, дам оламиз».

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-54-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 10947. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б. — 211. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12